

URHEILUN JÄLJET

Varkauden museossa on Urheilun jäljet –näyttely 14.5.-18.8.2002. Se jäljittää varkautelaisen urheilukulttuurin muutoksia aina 1900-luvun alkuajoista viime vuosikymmenille, miksei tulevaisuuteenkin, saakka.

Näyttelyssä on esillä varkautelaisiin seuroihin ja eri lajeihin liittyvää esineistöä ja muuta materiaalia: valokuvia, urheiluvälineitä ja –asuja, palkintoja ja tunnustuksia sekä urheiluseurojen toimintaan liittyvää muuta aineistoa. Aineistot liittyvät niin huippu-urheiluun ja mestaruussarjojen saavutuksiin kuin jokapäiväisiin liikunta- ja urheiluharrastuksiin. Urheilun jäljet näyttäytyy museossa konkreettisina jälkinä, jäljelle jääneinä esineinä ja kuvina, mutta niihin liittyy myös moninaisia henkisiä ja sosiaalisia merkityksiä: henkilökohtaisia ja jaettuja muistoja, kokemuksia ja elämyksiä, sankaritarinoita, yhteenkuuluvuuden tunteita jne.

Urheilun jäljet -näyttelyn toteuttajia ovat olleet Varkauden museo, Varkauden Urheiluseurat ry., Suomen urheiluhistoriallinen seura, Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitos ja Varkauden liikuntatoimi. Aineiston kartoituksesta, jäljittämisestä ja keruusta vastasi Urheiluseurat ry:n nimeämä työryhmä, johon kuuluivat Pekka Koponen (ryhmän puheenjohtaja), Esko Laine, Jarmo Ikonen, Kaija Laaksonen, Ossi Mikkonen, Kauko Ahonen ja Mauno Kilpeläinen, kaikki aktiivisesti urheilutoiminnassa mukana olleita ja olevia asiantuntevia henkilöitä. Myös Hannu Itkonen Joensuun yliopistosta antoi asiantuntija-apua. Varkauden Urheiluseurat ry:n puheenjohtaja Hannu Kiminkinen puolestaan tarjosi yhdistyksen resursseja hankkeen käyttöön.

Näyttelyhankkeeseen on osallistunut myös runsas joukko seuroja, urheilijoita, urheilun harrastajia ja muita urheilutoimintaan liittyviä henkilöitä. Tämän ansiokkaan toiminnan tuloksena museolla on mahdollisuus esittää melko kattava kuva varkautelaisesta urheilukulttuurista. Kuva ei luonnollisesti ole täydellinen, sillä sadassa vuodessa, jona aikana urheiluseuratoimintaa on ollut Varkaudessa, on tapahtunut paljon. Varsinkin viime vuosikymmeninä tapahtunut lajien ja seuratoiminnan monipuolistuminen on jatkuva, vaikeasti jäljitettävä, prosessi.

Urheilun jäljet –näyttelyä voidaankin pitää ikään kuin välitilinpäätöksenä ja alkuna tulevaisuuteen suuntautuvalla keruu- ja näyttely- sekä perinteenharrastustoiminnalle. Tällä työllä on pyritty kartuttamaan pysyvästi museon kokoelmia urheilukulttuurin aineistolla. Tulevaisuudessa kuvia, välineistöä ja esineistöä voidaan hyödyntää myös mahdollisessa Elävässä urheilumuseossa, varkautelaisiin liikunta- ja suorituspaikkoihin sijoitetuissa näyttelyissä. Näin varkautelaiset urheilijat ja liikunnan harrastajat pääsevät tutustumaan urheilun historiaan ja nykypäivään siellä, missä toimitaan ja harrastetaan urheilua.

SISÄLLYS

TERVETULOJA NÄYTTELYYN!.....	4
Monivuotinen jääpallon Suomen mestarijoukkue WP 35.....	4
URHEILUN JÄLJET / Hannu Itkonen.....	5
LIIKETTÄ JA EMÄSEUROJEN AIKAA.....	5
URHEILUN VOITTOKULKUA JA YLIPURSUAVAA INNOSTUSTA.....	7
ERIYTYNEEN LIIKUNTAKULTTUURIN AIKA.....	9
URHEILUN MERKITYKSESTÄ.....	10
ESINELUETTELO.....	13
HIIHTO.....	13
LUISTELU.....	13
TEHTAAN HIIHDOT.....	13
MÄKIHYPPY.....	14
EMÄSEUROJA.....	14
Varkauden Tarmo (perustettu vuonna 1912).....	14
VOIMISTELU.....	15
Varkauden naisvoimistelijat (perustettu vuonna 1929).....	15
Notkeusvoimistelija Leo Itkonen.....	16
VOIMAILULAJIT.....	16
Vilho Itkosen painipalkintoja.....	16
Reijo Nykäsen painipalkintoja.....	16
Ossi Mikkonen.....	17
Einar Friman kansainvälisillä kentillä.....	17
Antero Halosen nyrkkeilymuistoja.....	17
Veli Nissisen nyrkkeilypalkintoja.....	18
UINTI.....	19
Varkauden Uimarit ry. (perustettu 1935).....	19
Jari Ikonen.....	19
Kirsi Ikonen.....	20
Lauri Vilhunen.....	20
Elisa Vilhunen.....	20
Mauri Heikura.....	20
Elisa Vilhunen.....	20
Jouni Paukkonen.....	20
HIIHTO.....	21
Veikko Turusen hiihtopalkintoja.....	21
Viljo Suhonen.....	21
Armas Rissanen.....	21
Palkintoja Kerttu Pehkonen-Pesoselta.....	21
Kirsti Pennanen.....	22
Tomi Ruutiainen.....	23
Anna-Maria Vuohelainen.....	23
LUISTELU.....	23
JÄÄPALLO.....	24
WP 35 (Varkauden Pallo 35, perustettu vuonna 1935).....	24
WTP / VarTP (Varkauden Työvään Palloilijat, perustettu 1939).....	24
KAUKALOPALLO.....	26
Enson Pallo (EPA, perustettu vuonna 1990).....	26
JÄÄKIEKKO.....	26
Varkauden Valtit / WarKis (perustettu 1983) ja Kiekko Salamat.....	26
VOIMISTELU.....	27
Varkauden Työvään Naisvoimistelijat (perustettu 1945).....	27
SUUNNISTUS.....	28
Savon Suunta ry.....	28
YLEISURHEILU.....	28
Matti Salmela.....	28
Markku Pellikainen.....	28
Timo Pulkkinen.....	28

Jaakko Suikkari.....	29
Oiva Halmetoja.....	29
Pekka Pitkänen.....	29
AMMUNTA.....	31
Leonard Ravilo.....	31
Olli ja Tommi Tanner.....	31
Onni Jurvanen.....	31
JOUSIAMMUNTA.....	32
Varkauden Jousiampujat.....	32
PESÄPALLO.....	32
Puurtilan Kisa-Pojat (perustettu 1948).....	32
Eino ”Ypi” Ropponen.....	32
JALKAPALLO.....	33
Warkaus JK (perustettu 2000).....	34
LENTOPALLO.....	34
Tarmo.....	34
Keski-Savon Pateri.....	34
RATSASTUS.....	35
Kimmo Kinnunen.....	35
Jenna-Jasmin Pehkonen.....	35
MOOTTORIURHEILU.....	36
Olli Tyrväinen.....	36
Varkauden moottoripyöräurheilijat.....	36
Reijo Johnsson.....	37
Seppo Markkanen.....	37
Hannu Pohjola.....	37
KUVATEKSTIT.....	38
Tarmon vuosijuhlakuvat.....	38
Varkauden naisvoimistelijoiden kuvat.....	38
Leo Itkosen ja Tarmon voimistelukuvat.....	38
Tarmon painijat.....	38
Varkauden uimarit ry.....	38
Hiihtokuvat.....	41
Jääpallo- ja jääkiekkokuvat.....	42
Varkauden Työväen naisvoimistelijat.....	42
Yleisurheilukuvat.....	42
Pesäpallokuvat.....	43
Ratsastuskuvat.....	43
Moottoriurheilukuvat.....	43

TERVETULOA NÄYTTELYYN!

Monivuotinen jääpallon Suomen mestarijoukkue WP 35

A. Kalastava karhu –puu- ja pronssiveistokset sekä kunniataulu.

Lahjoittaja: WP 35 / Pekka Koponen.

Helsinkiläinen toimitusjohtaja K. Alakari lahjoitti taiteilija Häkkisen veistoksen ”Kalastava karhu” kilpailtavaksi seurojen kesken Suomen jääpallomestaruuksista. Karhin sai omakseen seura, jonka joukkue voitti ensimmäisenä viisi mestaruutta. Ensimmäisen kerran palkinnosta kilpailtiin vuonna 1945. Viiden voiton saavuttamista yhden seuran osalta pidettiin hyvin vaikeana. WP 35 ry:n määrätietoinen valmistautuminen tulevien vuosien sarjapeleihin oli joukkueen jokaisen pelaajan, huoltajien, valmentajien ja johtajiston saumatonta yhteistoimintaa. Seurauksena oli WP 35:n voittamat mestaruudet vuosina 1945, 1946, 1947, 1948 ja 1950. Näin ”Kalastava karhu” sinetöityi WP 35:n omistukseen.

B. Vilho Kantasen jääpalloliijanukke.

Lainaja: Varkauden kaupunki, **Liikuntatalo** (Kuopion talviurheilumuseon kokoelmat).

Vilho Kantanen (s. 1922 Varkaudessa) oli ammatiltaan korjausmies. Hän pelasi jääpalloa WP 35:n riveissä aina SM- ja maaottelutasolla. Vilho Kantanen oli voittamassa Suomen mestaruuksia vuosina 1945, 1947, 1948, 1950, 1952 ja 1954. Hän osallistui kolmeen A-maaotteluun ja kolmeen B-maaotteluun. Myöhemmin hän oli Suomen Jääpalloliiton erotuomarivaliokunnan jäsen ja kansainvälinen erotuomari.

C. Maalivahti Pentti Antikaisen luistimet.

Lainaja: Ulla-Maija Kujanen.

Pentti Antikaisen pelivuotia olivat 1940-52, ja hän oli mukana voittamassa Kalastavaa karhua.

D. WP 35 –mestarijoukkueet vuosilta 1945, 1946, 1947, 1948 ja 1950.

Lainaja: **Ravintola Next Step / Jari Tikkanen.**

URHEILUN JÄLJET / Hannu Itkonen

LIKETTÄ JA EMÄSEUROJEN AIKAA

Varkaudessa harrastettiin liikuntaa jo ennen urheiluseurojen perustamista. 1800-luvun lopun viimeisinä vuosikymmeninä kansanjuhlien ohjelmassa oli myös erilaisia kisailuja, leikkejä ja tanssia. Aivan nykyisenkaltaisista urheilulajeista ei tuolloin vielä ollut kyse. Vuonna 1882 Pitkälänniemen hovissa järjestetyissä juhlissa kilpailtiin muun muassa kiipeämisessä, tangolla hypyssä, säkkitaistelussa, kilpajuoksussa, ammunnessa ja soudussa. Vähitellen juhlien ohjelmaan harjoitettiin myös erilaisia voimisteluesityksiä.

1900-luvun alkuvuosiin tultaessa virisi kiinnostusta myös kilpaurheiluun. Vuoden 1900 kevättalvella sanomalehdet uutisoivat, että Varkauden tehtaalaiset olivat toimeenpanneet hiihtokilpailut. Maaliskuun 11. päivänä pidettyjen kilpailujen tapahtumapaikkana oli Huruslahden jää. Keliä luonnehdittiin tavallisen hyväksi. Tosin maaliskuun aurinko ennätti pehmittää hangen nuoskaksi, joka vaikeutti hiihtäjien suorituksia. Miesten 15 kilometrin hiihtoon oli uskaltanut kahdeksan hiihtäjää. Poikien kolmen kilometrin matkalla kamppaili kuusi nuorukaista.

Voimisteluharrastuksen laajeneminen ja innostus kilpaurheiluun olivat tekijät, jotka synnyttivät ajatuksen urheiluseuran perustamisesta paikkakunnalle. Paikkakunnan ensimmäiseksi seuraksi perustettiin 10.11.1904 Varkauden Tehtaan Voimistelu- ja Urheiluseura. Nimensä mukaisesti seuran alkuaikojen päätoiminta oli voimistelu. Urheilun puolella aloitettiin hiihtämällä ja yleisurheilemalla. Myös jalkapallosta tuli suosittu laji. Vuonna 1911 seuran nimi muutettiin Voimistelu- ja Urheiluseura Eloksi. Vuonna 1929 seura sai nimekseen Varkauden Urheilijat.

Työväestön keskuudessa heräsi ajatus aivan oman seuran perustamisesta. Varkauden Tarmon perustamispäivä on ajoitettu maaliskuun kolmanteen päivään vuonna 1912. Asiakirjat kertovat kuitenkin, että Varkauden työväenyhdistyksen nuoriso-osaston urheiluseura olisi toiminut jo edellisen vuoden aikana. Vuoden 1911 maaliskuussa työväenyhdistyksen nuoriso-osasto olikin toimeenpannut omat hiihtokilpailut.

Varkauden Urheilijat ja Varkauden Tarmo säilyttivät pitkään asemansa eräänlaisina urheilun emäseuroina. Luonteenomaista seurojen toiminnalle oli, että niiden suojissa voitiin harjoittaa useita lajeja ja liikuntamuotoja. Tarmo on säilyttänyt edelleenkin asemansa useita lajeja ohjelmassaan pitävänä yleisseurana. Varkauden Urheilijoissa

on keskitytty hiihtoon.

Kahden vahvan eri keskusjärjestöön kuuluvan urheiluseuran olemassa olo merkitsi myös kahden erillisen urheilun järjestökulttuurin syntymistä paikkakunnalle. Muun järjestötoiminnan tavoin kulttuurien välinen raja oli vedetty Pirtinvirtaan. Työläisurheilun aluetta oli Taulumäki, jonne ryhdyttiin kohentamaan pian Varkauden kunnallisen itsenäistymisen (1929) jälkeen Joutenlahden urheilukenttää. Porvariseurojen ja suojeluskunnan urheiluareenana toimi ennen sotia Kosulanniemen kenttä. Kosulanniemeen oli pakko siirtyä, sillä paikkakunnan ensimmäinen Pirtinniemenessä sijainnut kenttä jäi tien alle.

Kahden urheilukulttuurin vaikutuksesta todistavat myös sotavuosien jälkeinen urheilukenttien rakentaminen. Yhtiön paikallisjohdon aloitteellisuus ja tuki kohdistuivat Kanavasaaren eli Kämärin kentän rakentamiseen. Vuoden 1948 Lontoon kisoista Varkauteen "tulikin" olympialainen kultamitali. Tavanomaisesta poikkeavaa oli, että urheilumuotona oli taide ja lajina arkkitehtuuri. Kulta voitettiin olympiastadionimme toisen arkkitehdin Yrjö Lindegrenin laatimalla Kämärin urheilupuistosuunnitelmalla. Noihin aikoihinhan olympialaisten ohjelmaan sisältyivät myös erilliset kulttuurikilpailut. Samanaikaisesti Kämärin kentän puuhaamisen kanssa rakennettiin toiselle puolelle kauppalaa kansainväliset mitat täyttävää Kisapuiston urheilukenttää.

Eri keskusjärjestöihin kuuluvilla seuroilla oli myös omat järjestötalonsa. Nykyisen hotellikompleksin paikalla sijainnut Seuratalo palveli porvarillisen urheilun seuroja. Sen sijaan työläisurheilun kehtona ja toimitilana oli Taulumäelle pystytetty Varkauden työväentalo, jossa nykyään toimii paikkakunnan teatteri. Myös Lehtoniemen työväentalolle etenkin varkautelainen työläisnuoriso löysi tiensä niin urheilemaan kuin tanssimaankin.

Ennen toisen maailmansodan vuosia Varkauteen perustettiin uusia lajiseuroja. Vuonna 1935 paikkakunnalle synnytetttiin palloilun erikoisseuraksi Varkauden Pallo-35. Alunperin seuran nimeksi haluttiin antaa Varkauden Sudet viipurilaista menestysseuraa jäljitellen. Nimestä kuitenkin luovuttiin, kun oli saatu selville viipurilaisten vastustavan hanketta. Vuoden 1935 aikana perustettiin myös Varkauden Uimarit. Työläispalloilijat lähtivät Tarmosta omille teilleen vuonna 1939, jolloin perustettiin Varkauden Työväen Palloilijat. Ennen sotavuosia pallolle annettiin kyytiä myös Suojeluskunnan Palloilijoiden toimesta.

1930-luvulla tehtiin varkautelaista urheilun historiaa hiihtoladuilla. Paikkakunnalla

toimeenpantiin niin sanottuja Tehtaan hiihtoja. Hiihdot järjestettiin vuosina 1934-39 sekä 1941 ja 1945. Hiihtojen järjestämisestä kokeiltiin vielä vuonna 1947, mutta edellisen vuosikymmenen osanottolukuihin ei enää ylletty. Parhaana vuonna (1935) hiihtosuorituksen lykki 2 317 hiihtäjää. Ensimmäisen hiihtäjän lähtiessä ladulle aamukahdeksalta viimeinen kilpailija pääsi matkaan kello 14.26,00. Tehtaan hiihtojen järjestämiseen kannustivat ajan maapuolustukselliset tavoitteet. Samalla hiihdot vaikuttivat suotuisasti varkautelaisen hiihtourheilun nousuun.

URHEILUN VOITTOKULKUA JA YLIPURSUAVAA INNOSTUSTA

Raskaiden sotavuosien jälkeen ihmiset tempautuivat suurella halulla järjestöorientoihin. Varkaudessa kunnallisena liikuntaneuvojana toiminut Veikko Tarvainen muisteli, että innostus varsinkin urheilua kohtaan oli suorastaan ylipursuavaa. Urheilu ja erilaiset kilpailut kuuluivat itsestään selvyytensä varsinkin lasten ja nuorten elämänmenoon.

Paikkakunnalla järjestettyihin urheilukilpailuihin ei yleisöä tarvinnut enemmälti houkutella, sillä katsomot täyttyivät innokkaista penkkiurheilijoista. Erityisen suosittuja olivat yleisurheilukilpailut, joissa vieraili niin kansallisia kuin kansainvälisiäkin tähtiurheilijoita. Varkauden kesäkisat säilyttivät koko olemassa olonsa ajan maineensa hyvin järjestettyinä kisoina. Kaiketikin kummallisimmat Varkaudessa järjestetyt urheilukilpailut olivat myöhemmin kuuluisiksi tulleet korttipainit. Vuoden 1947 valmennusleirin yhteydessä järjestettyjen painikisojen kaikkien ottelujen tulos oli ratkennut jo edellisenä iltana pelatussa korttipelissä. Korttivoittoa kunnioitettiin ja miestä heitettiin kuin rukkasta.

Sotavuosien jälkeen käynnistyi myös ennen näkemätön urheilun keskusjärjestöjen välinen kamppailu nuorison sieluista. Varkaudessa seurojen keskinäinen kilpailu johti siihen, että lähes kaikissa kauppalanosissa toimi sekä SVUL:n että TUL:n alainen alaosastoseura. Vaikka emäseurojen alaosastoja oli perustettu jo ennen sotavuosia, koettiin alaseurojen kukoistuskausi sotien jälkeisinä vuosikymmeninä. Niin sanottujen suurten ikäluokkien syntyminen tiesi sitä, että eri puolilla Varkautta riitti vipinää.

Vuonna 1946 Varkauden kauppalassa toimi yhdeksän rekisteröityä voimistelu- ja urheiluseuraa. Alaosastoissa urheiltiin kauppalan kaikissa osissa. Alaosastoissa harrastettiin useita eri lajeja. Mukana ohjelmassa olivat muun muassa yleisurheilu, hiihto, voimistelu, pesäpallo, jalkapallo, painonnosto ja pöytätennis. Alaosastojen

tehtävänä oli paitsi koko seuran harrastajamäärän lisääminen myös lahjakkaimpien urheilijoiden haaliminen hankkimaan menestystä pääseuralle.

Varkauden Tarmon alaosastoina toimivat sotien jälkeen vuonna 1945 perustetut Lehtoniemen Vauhti, Puurtilan Vastus ja Luttilan Tarmo. Vuonna 1948 perustettiin alaosastot Kuvansiin (Kuohu) ja Könönpeltoon (Kiri). Vielä vuonna 1958 alaosastoksi perustettiin Ruokojärven Vire. 1950-luvun lopulla toimintaa käynnisteltiin Veikkojen nimellä. Varkauden Urheilijoiden kuuluisimmaksi alaosastoksi sittemmin nousseen ja itsenäistyneen Puurtilan Kisa-Poikien syntysanat lausuttiin Puurtilassa huhtikuun 4. päivänä 1948. Omaperäinen on Timolan Kisa-Veikkojen tie WU:n alaosastoksi. Vuoden 1948 alussa timolalaiset päättivät hakea pääseuran jäsenyyttä. Kisa-Veikot oli perustettu jo vuonna 1935. Muita WU:n alaosastoja olivat Könönpellon Kisa, Lehtoniemen Kisa-Viesti ja Luttilan Kisailijat. WP-35:n alaosastona voidaan pitää vuonna 1947 perustettua Varkauden Pallo-Poikia.

Ylipursuavan innostuksen seurauksena varkautelaiset urheilijat ylsivät myös merkittäviin saavutuksiin. Varkautelaisia yksilölajien edustajia oli jatkuvasti kansainvälisissä edustustehtävissä. Joukkuelajeista varsinkin jääpalloilussa varkautelaiset osoittivat vuodesta toiseen kyvykkyyttään.

Urheilun merkityksestä viesti myös paikallisen yhtiön suhtautuminen urheilun ja liikunnan tukemiseen. Suullisen perimätiedon mukaan A. Ahlström -yhtiön WP:lle myöntämä huomattava tuki olisi kirjattu yhtiön kirjanpidossa momentille "tuulen ja myrskyn tuottamat vahingot". Lisäksi yhtiöllä oli samanaikaisesti palveluksessaan useita urheiluneuvoja, jotka vastasivat eri palloiluseurojen valmennuksesta. Sotavuosien jälkeen aloittaneen kunnallisen urheiluneuvojan tehtävänä oli puolestaan keskittyä TUL:n seurojen asioiden hoitamiseen. Lisäksi työläisurheiluseuran tukijoita olivat ennen kaikkea Osuusliike Työnvoima ja paikalliset ammattiosastot.

1960-luvulla varkautelaisessa urheilussa elettiin kunnian ja maineen vuosia. SM-tason mitaleita tuli niin jääpallossa (WP-35) kuin pesäpallossakin (Puurtilan Kisa-Pojat). Kämärin yleisömäärät nousivat tuhansiin katsojiin. Jääkiekossakin Varkauden Urheilijat kävivät pikavisiitillä aina pääsarjatasolla. Kauden saldona oli yksi sarjapiste, joka saatiin kamppailemalla tasapeli (3-3) Suomen mestariksi pelanneen Rauman Lukon kanssa. Myös yksilölajien urheilijat kunnostautuivat. Kansalliseen kärkeen yllettiin yleisurheilussa, hiihdossa, painissa, nyrkkeilyssä, painonnostossa, jousiammunnassa ja tenniksessä.

1960-luvulla kuntoliikunnan harrastus alkoi lisääntyä voimakkaasti. Kuntoliikunta-harrastuksen nousun taustalla olivat tuotannossa ja työelämässä tapahtuneet muutokset. Raskas ruumiillinen raataminen alkoi lisääntyvässä määrin korvautua fyysisesti vähemmän kuormittavalla työllä toimistoissa tai palveluammateissa. Myös valtiovallan ja kunnallisten elinten kiinnostus kuntoliikunnan edellytysten kohentamiseen lisääntyi. Vähitellen kunnan tehtäväksi katsottiin kuuluvan latu- ja kävelyverkostojen sekä liikuntaa lisäävien kevyen liikenteen väylien rakentaminen. Uimahalli, liikuntatalo ja jäähalli ovat osaltaan parantaneet varkautelelaisten urheilu- ja liikuntamahdollisuuksia.

Kävelyn ohessa 1960-luvulla Varkaudessa elettiin varsinainen hiihtobuumi. Olosuhteiden kohentuessa ja latuverkostojen laajetessa hiihdon harrastajien määrä lisääntyi. 1970-luvun ilmiöinä voidaan pitää hölkkää ja juoksua. Paikkakunnan oman kunnallisen liikuntatoimen ja paikallisten seurojen sekä järjestöjen toteuttamaan Hurushölkään osallistui syksyisin satoja osanottajia. Lenkkeilysukupolven vuotuinen merkkitapahtuma oli lomamatkojen arvonta. Sinisissä lenkkeilylaatikoissa olleisiin vihkoihin tehdyt kirjaukset palkitsivat onnekkaimmat Vuokatin matkoilla. Matkojen lahjoittajina toimivat A. Ahlström Oy:n lisäksi myös paikkakunnan muut liikelaitokset, yritykset ja yhteisöt. Ihmisten elintason noustessa kiinnostus Vuokatinmatkoja kohtaan laantui. Samalla luovuttiin myös lenkkeilysuoritusten kirjaamisesta. Siniset laatikot katosivat varkautelelaisesta katukuvasta.

ERIIYTYNEEN LIIKUNTAKULTTUURIN AIKA

Liikuntakulttuurin kahden viimeisen vuosikymmenen muutosta on kuvattu eriytymisen käsitteellä. Vanhojen yleisseurojen rinnalle on tullut yhteen lajiin erikoistuneita erikoisseuroja. Myös yleisseurojen sisällä lajit ovat aiempaa itsenäisemmässä asemassa huolehtien pitkälle esimerkiksi omasta varainhankinnastaan.

Varkaudessakin 1980-luvulta alkanut muutos on johtanut lukuisien uusien seurojen perustamiseen. Vuonna 1992 Varkaudessa toimi jo 49 seuraa, joiden suojissa oli myös useita jaostoja. Esimerkiksi seuraavat uudet seurat viestivät muutoksesta, jossa perinteiset lajit olivat saaneet kilpailijoikseen uusia yrittäjiä: Varkauden Speedway Racing Team, Varkaus Street Road Association, Varkaus Steelers, Varkauden Shotokan Karate-Do, Varkauden Tae Kwon Do ja Yama-Aarashi.

Liikuntakulttuurin eriytyminen on asettanut omia haasteita koko urheiluseuraväelle.

Seurapäättäjien on pitänyt etsiä uusia yhteistyökumppaneita. Verkostoitumisesta on tullut avainsana myös liikunnassa ja urheilussa. Varkaudessa on etsitty ratkaisua urheiluseurojen aseman kohentamiseen perustamalla paikkakunnalle yhteistoimintajärjestöksi Varkauden Urheiluseurat ry.

Liikuntakulttuurin laaja-alaistuminen näkyy myös voimassa olevassa liikuntalaissa. Urheilun ja liikunnan avulla halutaan edistettävän kansanterveyttä, lasten ja nuorten kasvua, suvaitsevaisuutta, kansainvälisyyttä ja kestävää kehitystä. Erilaiset projektit ovat arkipäivää myös liikunnan ja urheilun kentillä. Valtakunnallisen Kunnossa kaiken ikää -ohjelman osana Varkaudessa on toteutettu oma Kuntovarkaus -projekti, jonka toteuttajina ovat olleet niin julkishallinnon tahot kuin vapaaehtoistoimijat. Varkauden Urheiluseurat ry:n työllistämiprojektit ovat myös tukeneet seurojen vapaaehtoistyötä ja lisänneet osaltaan paikkakunnalla järjestettyä liikuntaa ja urheilua.

Perustellusti voidaan ennakoida, että tulevaisuudessakin syntyy uusia lajeja ja seuroja. Lapsille ja nuorille liikunta on sellaista nuorisokulttuuria, jossa ei toimita entisenlaisen seuratoiminnan hengessä. Yksittäisten liikkujien odotukset ja tavoitteet ovat myös liikunnan ja urheilun suhteen entistäkin yksilöllisempiä.

URHEILUN MERKITYKSESTÄ

Mikä sitten on ollut varkauteilaisen urheilun merkitys? Vastauksia kysymykseen voidaan lähteä hakemaan ainakin yhdeksästä suunnasta.

Ensinnäkin urheilu on ollut varkauteilaisen kansalaistoiminnan aktiivisin muoto. Vapaaehtoisvoimin toteutettu seuratoiminta on koonnut suojiinsa useita sukupolvia. Vuoden 2004 aikana paikkakunnan organisoitunut seuratoiminta viettää 100-vuotisjuhliansa, sillä silloinhan tulee kuluneeksi tasavuodet ensimmäisen urheiluseuran perustamisesta.

Toiseksi urheilu on ollut kiinteä osa muuta järjestökulttuuria. Urheiluseuroissa ei olekaan pelkästään urheiltu, kisailtu ja kilpailtu. Seurat ovat olleet myös merkittäviä kulttuurivaikuttajia. Seurojen iltama- ja juhlaperinne on tarjonnut elämyksellisiä hetkiä paikkakunnan väestölle. Olipa seuroilla aikoinaan omat kisälliryhmänsä ja tanssiyhtyeensäkin. Seurojen lisääntyneen perinnetietoisuuden osoituksiksi käyvät erilaiset historiahankkeet, aiempien toimitsijoiden palkitsemiset ja muistamiset sekä kiinnostuksen viriäminen asiakirjojen ja muiden aineistojen tallentamiseen.

Kolmanneksi urheilu on tarjonnut niin sanotulle suurelle yleisölle lukemattoman määrän jännittäviä, viihdyttäviä ja elämyksellisiä hetkiä. Pelit ja kilpailut eivät ole päätyneet viimeiseen pillin vihellykseen tai suoritukseen. Jälkipelejä on käyty ja tapahtumia on spekuloitu työpaikoilla, kodeissa ja kuppiloissa vielä pitkään tapahtumien jälkeen.

Neljänneksi urheilu on synnyttänyt paikallisia sankareita. Nykypäivän median aikoina on erityisen tärkeää huomata, että on sitä osattu pienemmissäkin puitteissa. Lähisankareina varkautelaisilla urheilijoilla on ollut erittäin tärkeä asema kasvavan nuorison esikuvina ja urheiluun innoittajina.

Viidenneksi urheilun avulla on rakennettu paikallista identiteettiä. Paikkakunnan menestyneet yksilöurheilijat ja joukkueet ovat sananmukaisesti urheilleet Varkautta Suomen kartalle, ja useissa tapauksissa kansainvälisillekin kentille.

Kuudenneksi paikalliset seurat ovat tehneet tärkeää kasvatustyötä. Urheilu- ja liikuntakasvatuksen lisäksi seurariennoissa on kasvatettu yleisempäänkin yhteiskunnallisten asioiden ymmärtämiseen ja vaikuttamiseen. Monet päätöksenteossa ja erilaisissa vastuutehtävissä toimineet ovat saaneet olennaisia opinsiiuja seura-aherruksessa.

Seitsemänneksi on hyödyllistä, että ihmiset tuntevat kuuluvansa jonkinlaisiin yhteisöihin ja sosiaalisiin verkostoihin. Juuri urheilu- ja liikuntaseurat ovat tarjonneet mahdollisuuksia erilaisten ihmisten kohtaamiselle. Erityisen arvokasta on, että hyvä seuratoiminta on sukupolvien kohtaamista.

Kahdeksanneksi varkautelainen urheilu on toiminut paikallistasoisena kansanterveyden edistäjänä. Erityisesti liikuntakulttuurin laajenemisen myötä laajojen kansalaispiirien liikuttaminen on lisännyt väestön terveyttä ja toimintakykyä. Kansalaisten ikääntymisen jatkuessa liikunnan ja urheilun merkitys korostuu entisestäänkin.

Yhdeksänneksi varkautelainen urheilu ja liikunta ovat olleet koko suomalaisen liikuntakulttuurin kirjo pienoiskoossa. Paikallisuuden ja alueellisuuden nousun aikana tämä erityisyys kannattaa tuntea. Teollisuuspaikkakuntana Varkaudessa on urheiltu niin porvari- kuin työläisurheilunkin tunnusten alla. Kahden kilpailevan keskusjärjestön seurojen olemassa olo on lisännyt urheilun kiinnostavuutta,

synnyttänyt keskinäistä kilpailua ja saanut sankat joukot kisakentille.

POKAALIT

- 1) VU:n pokaali, Varkauden yhteislyseon parhaan urheilijan kiertopalkinto.
Lainaaaja: Päiviönsaaren koulu.

- 2) Koko kansan kisat 1949 –pokaali. Varkauden kirjatyöntekijöiden liiton jäsenet ovat osallistuneet aktiivisesti erilaisiin yhdistyksen piirissä järjestettäviin toimintaan, tilaisuuksiin ja kilpailuihin. Vuonna 1949 yhdistys voitti Suomen Kirjatyöntekijäin Liiton ”Koko kansan kisojen” Karhu-pokaalin. Muita menestyksekkäitä kisoja ovat olleet mm. liiton hiihtokisat, joissa yhdistys voitti Suomen mestaruuden ja Varkauden tehtaitten kuntokilvat.
- 3) Työpaikkojen lenkkeilykilpailujen kiertopalkintopokaali.
Alle 75 työntekijää.
Lainaaaja: Varkauden kirjatyöntekijöiden liitto.

ESINELUETTELO

IIIHTO

1. Lasten sukset vuodelta 1918.
Lahjoittaja: **Olli Räisänen** 2002.
2. Hiihtäjä
”Hikilaudat”
Lapikkaat ja takki, **Airi Pesosen** lahjoittamat pussihousut sekä Toivo Kumpulaisen jäämistöstä oleva lippis.

LUISTELU

3. **Antti Kinnusen** lahjoittamat puuhun kiinnitettävät luistimen terät
Luistimen terä ja kenkä sekä metalliset luistimen terät.

TEHTAAN HIIHDOT

4. Esimerkkejä Tehtaan hiihtojen numerolapuista.
Lahjoittaja: **A. Ahlström Oy** / Lauri Raatikainen 2002.
5. Sukset ja sauvat. Sauvoilla on hiihdetty Tehtaan hiihdoissa ennen sotia, sukset ovat lahjoittajan vaimon samalta ajalta.
Lahjoittaja: **Erkki Jalkanen**.

Vitriinissä

6. Varkauden tehtaan hiihto 1935 –osallistumismerkki.
Lainaja: **Pekka Laurikainen**.
7. Tehtaan hiihtojen Kuninkuusmalja vuodelta 1941.
Lainaja: **Armas Rissanen**.
Tehtaan hiihtojen perusteella valittiin vuosittain yleisissä sarjoissa kuningas ja kuningatar. Kilpailu oli kovaa. Armas Rissanen oli moninkertainen Tehtaan Hiihtojen osanottaja ja myös monikertainen Tehtaan Hiihtojen voittaja. Vuonna 1941 tehtaiden voima-asemaa ja sähköosastoa edustanut Armas Rissanen voitti 15 km matkan aikaan 1.02.46.
8. Tehtaan hiihdot palkinto, löytynyt roskiksesta.
Lahjoittaja: Eila Ollikainen.

9. Tehtaan hiihtojen valokuva-albumi vuodelta 1935.
Varkauden museo, A. Ahlströmin kuva-arkisto.

MÄKIHYPPI

10. 1930-luvun mäkisukset, joilla **Martti Itkonen** hyppäsi mäkeä Varkausmäessä, Suojeluskunnan rakentamassa hyppyrissä.
Lainaja: **Jukka Itkonen**.

EMÄSEUROJA

Varkauden Tarmo (perustettu vuonna 1912)

Kuvia Tarmon vuosijuhlista

11. Tarmon ensimmäisiä lippuja.
Lahjoittaja: **Varkauden Tarmo** / Hannu Kiminkinen 2002.
12. Tarmon toimintaan liittyvää asiakirja- ja esitemateriaalia
- Käsini tehty Tarmon Seuralehti vuodelta 1942.
 - Liittymiskaavake ja -kortteja, jäsenkortteja, jäsenkirjoja, jäsenmaksujen kantokirja.
 - Tuomarikortteja.
 - TUL:n klassillisen painin II alueen mestaruuskilpailut 30.-31.1.1965.
 - Varkauden Tarmo Avoimet 55-vuotisjuhlapainit Seuratalolla 4.-5.2.1967.
 - SM hiihdot 13.-14.1.1968. Olympiakatsaus Liperin Pärnävaaralla. Osallistujana Paula Tuovinen Varkauden Tarmosta.
 - TUL Urheilujuhla Varkaudessa 6.-7.6.1970.
 - TUL:n nuorten painonnostomestaruuskilpailut Kisapuiston ala-asteen salissa 26.-27.2.1977.
 - Voimannoston Suomen mestaruuskilpailut 13.-14.3.1982 Varkaudessa ammattikoululla.
 - TUL:n yleisurheilumestaruuskilpailut 10.-11.7.1982 Varkauden Kisapuistossa.
 - TUL Nuorten Talvipäivät ja kulttuuritapahtuma Varkaudessa 2.-4.3.1973.
Lainaja: **Ossi Mikkonen** / Varkauden Tarmo.
 - Seppo Markkasen TUL:n kunniakirja.
Lainaja: Seppo Markkanen.
13. Varkauden Tarmon vuonna 1973 järjestämät TUL:n talvipäivät ja

kulttuuritapahtuma, piirustuskilpailun satoa.

Diplomeilla palkitut Arto Mikkosen piirustus ”Intiaanikylä” ja Ritva Mikkosen piirustus ”Sirkkain häissä”.

Vitriinissä

14. Tarmon pokaaleita 1940-50-luvuilta, lajeina mm. 15-vuotiaitten hyppysarja, paini, 3000 m juoksu, 17-vuotiaitten heittosarja, 73-kiloisten paini, 51-kiloiset, seiväshyppy, nyrkkeily, 11-vuotiaitten heittosarja ym sekä mitaleja niin ikään eri lajeista, mm. 4 x 100 m juoksu, viestijuoksu, 4 x 1500 m juoksu, 4 x 400 m juoksu, 35-vuotiaitten sarja jne.

Lainaja: Emil Avikainen (Veikko Koski/ Puurtilassa olevasta talosta paperikeräyksestä).

15. T:mi Toivasen kannatuslahja 1916.
16. Kiertopalkinto Jäntevä-Tarmo 1929.
17. TUL:n Kuopion piirin Mestaruus-Malja, Tarmo vuodesta 1935 lähtien.
18. Maakuntamalja 1938. Lahj. Savon Osuuskauppaliitto.
19. Varkauden halkijuoksu, Yleisurheiluseurojen sarja. Lahjo. Urheilulautakunta.
20. Varkauden Tarmo 80 v. 1992. Nuorisopainille. TUL:n piiriosasto.
Lainaja: **Varkauden Tarmo** / Hannu Kiminkinen.

VOIMISTELU

Varkauden naisvoimistelijat (perustettu vuonna 1929)

21. Esiintymisasu (takki ja housut) v. 1954.
22. Sininen voimisteluasu.
23. Esiintymisasu: musta jumppapuku, punainen hame ja päähine v. 1961.
24. Esiintymisasu: keltainen asu, hame ja nauha. Nauhaohjelmia esitettiin 1970-luvulta lähtien.
25. Lasten esiintymisasu (jänis) (päähine, housut, tassut) ja helistin v. 1979.
26. Voimistelu- ja esiintymisvälineitä: vanne 1940-luvulta ja renkaat.
27. Voimistelu- ja esiintymisvälineitä: ruskea keila 1940-50-luvuilta, valkea keila 1960-luvulta, vihreä pallo, helistin ja lautaset.
28. Viiri
29. Muistomitali SVUL Suur-Savo, Varkauden naisvoimistelijat 50 v.
Lainaja: **Varkauden naisvoimistelijat ry.** Varkauden naisvoimistelijat perustettiin vuonna 1929. Naisvoimistelijat olivat toimineet jo vuodesta 1927 lähtien ELO:n alaisuudessa, mutta vuonna 1929 voimistelijat erosivat yleisseurasta ja perustivat oman lajiseuransa (kopio perustamispöytäkirjasta).

Kuvia Varkauden naisvoimistelijat ry:n toiminnasta 1920-1970-luvuilta.

Notkeusvoimistelija Leo Itkonen

30. Notkeusvoimistelussa käytetty rengas, läpimitta 32 cm.

Lahjoittaja: Aili Itkonen. Rengasta käytti notkeusvoimistelija **Leo Itkonen** (1920-2000), joka kuului Tarmon voimistelijoihin. Leo Itkosta kutsuttiin nimellä ”Luuton mies Luttilasta” tai ”Solmu Ville”. Hän esiintyi noin 10 vuoden ajan erilaisissa tilaisuuksissa: Tarmon omissa juhlissa, kiertueilla lähipitäjissä, piirijuhlilla ym.

Kuvia Leo Itkosen notkeusvoimistelusta ja harjoituksista sekä TUL:n liittojuhlien miesvoimistelujoukkue ja Tarmon naisvoimistelijat 1940-luvulla.

VOIMAILULAJIT

Vitriinissä

Vilho Itkosen painipalkintoja

31. Varkauden Tarmon kunniapalkinto painikilpailun parhaalle 12.-13.9.1949.

32. Kunniapalkinto Suomen painimestarikilpailuissa 1948. Lahj.

Talousosuuskauppa, Varkaus.

33. Tarmon palkinto Varkauden parhaalle painijalle 1948.

34. Lautanen, WTP mestari alle 56 kg vuonna 1939.

35. Tarmon pokaali, I palkinto 29.-30.10.1949, sarja 52 kg.

36. Kunniapalkintolautanen Suomen painimestaruuskilpailuissa 1943. Lahj.

Varkauden kello ja Kulta.

37. Mitalit

TUL Etelä-Savon piiri, Mestari painissa 1939, sarjassa 55 kg.

TUL 30-vuotta Kuopion piirin painit, I palkinto 57-kiloisissa.

38. Lusikat

Suomen painimestaruuskilpailut I palkinto 52-kiloisten sarjassa.

I palkinto painissa 28.-29.2.1948, 52 kg.

I palkinto painissa 15.2.1948 Suonenjoella, 52 kg.

Lainaja: Jorma Itkonen. Palkinnot ja valokuvat liittyvät **Vilho Itkosen** (s. 1917) painiuraan. Hän paini Tarmon painijoissa 1930-50-luvuilla. Vilho Itkonen osallistui painikisoihin niin piiri- kuin valtakunnan tasolla. Voittoisat vuodet sijoittuivat ennen kaikkea 1940-50-luvuille. Paras saavutus oli TUL:n Suomen mestaruus.

Reijo Nykäsen painipalkintoja

39. Kunniapokaali TUL:n parhaalle painijalle SM-paineissa Ilmajoella 1955.

40. Kiertopalkinto (Virkiä), lahj. William Ahlgren.

41. Kunniapalkinto Tarmon painijat 1953.

42. Kunniapalkinto TUL Hels. p.p.t.k. 1952.
43. Suomi-Ruotsi kunniapalkinto 1956.
44. Kiertopalkinto, lahjoittaja N. Halonen.
45. Vaasan höyrymyllyn kunniapalkinto 1960.
46. Karhun kanssa painia lyön –veistos 10-maaottelua Ruotsia vastaan.
47. Kunniapalkintolautanen HTA 1952.
48. Mitaleja

TUL liittojuhla, Maaottelu 1960 ja Mestari 1954.

Lainaja: **Reijo Nykänen**. 1950-luvun menestynein tarmolainen painija oli Reijo Nykänen. Hän menestyi liiton mestaruuskilpailuissa ja myöhemmin voitti myös SM-kultaa kahdesti ja hopeaa viidesti. Hän osallistui myös 18 maaotteluun, Suomessa järjestettyihin suuriin painikisoihin Itävallan liittojuhlien aikaan 1952 ja MM-paineihin vuonna 1955. Hänet palkittiin useana vuonna Tarmon parhaana urheilijana. Seuran painitoiminnan kannalta Reijo Nykäsen siirtyminen 1955 WU:n riveihin oli melkoinen takaisku, ja se hiljensi huomattavasti tuolloin hiipumassa ollutta harrastusta Tarmossa.

Kuvia Tarmon painijoista 1930-1950-luvuilta.

Ossi Mikkonen

49. Painitrikoot 1950-luvulta ja Tarmon verryttelyhousut 1950-luvulta.

Lainaja: Ossi Mikkonen. Ossi Mikkonen on lähtöisin Kangaslammita, jossa hän aloitti urheiluharrastuksen jo ihan pienenä poikana. Paikkakunnalla harrastettiin mm. hiihtoa ja yleisurheilua. Mikkoset muuttivat Varkauteen vuonna 1955, minkä jälkeen hän osallistui varkautelaiseen urheiluelämään niin urheilijana kuin kilpailujen toimitsijana, tuomarina ja puuhamiehenä sekä Tarmon paini- ja lentopallovetäjänä, sihteerinä ja puheenjohtajana. O. Mikkosen urheilulajeja olivat hiihto, luistelu, puulaakijääpallo, pesäpallo ja paini.

Einar Friman kansainvälisillä kentillä

50. Einar Frimanin Olympiataulut.
Chief Manager, Melbourne 1956.
National Olympic Committee Diplom 1960.
Lainaja: Pekka Friman.

Antero Halosen nyrkkeilymuistoja

51. J. Pasasen maalaama taulu nyrkkeilijä Antero Halosesta.

Vitriinissä

52. Maaottelulautanen 10 maaottelusta, Suomen nyrkkeilyliitto.
53. Tokion olympialaiset vuonna 1964.

Tokion olympiakisojen käsiohjelma.

Olympialippu.

Muistohanskat Tokiosta.

Antero Halosen osanottajamitali Tokion olympialaisista 1964.

54. Mitalit

Moskovan EM-kisojen pronssimitali vuodelta 1963.

SM kultamitali 1959, nuorten sarja.

SM kultamitali 1962, yleinen sarja.

SM kultamitali 1963, yleinen sarja.

SM kultamitali 1964, yleinen sarja.

Kultahansikas-mestarimerkki.

55. Maaottelutaulu (pitkä puinen).

56. Nyrkkeilyliiton kilpailukirja.

57. Ville patsas vuodelta 1963.

Lainaja: **Antero Halonen**. Nyrkkeilijä Antero Halonen (s. 1938) edusti Varkauden urheilijoita, Varkauden Tarmoa ja Varkauden Voimailuseuraa. Hänen nyrkkeilyuransa ajoittui vuosiin 1959-1965. Vuosina 1962-65 hän osallistui 14 maaotteluun, joista saavutti 10 voittoa. EM-pronssia tuli Moskovasta 1963 välierätappiolla kultamitalistille. Antero Halonen osallistui myös Tokion olympiakisoihin vuonna 1964, jossa hän hävisi ensimmäisellä kierroksella yhdellä pisteellä tulevalle olympiavoittajalle.

Veli Nissisen nyrkkeilypalkintoja

58. Kunniapalkinto 1972 Helsingin työväen nyrkkeilykilpailun parhaalle.

59. Ville-patsas, Gentleman Nyrkkeilijät ry. Helsinki.

60. Mitalit

SM-mitali 1975.

TUL:n mestaruusmitali 1973.

Box, Ostrada CSSR 1974.

61. Kunniapalkinto nyrkkeilyn maaottelu Suomi-Ruotsi 1974.

Lainaja: **Veli Nissinen**. Nyrkkeilyn osalta 1970-lukua on pidetty Tarmossa menestyksen vuosikymmenenä. Menestyksen aloitti Mauri Ryönä, jonka nimi tuli tunnetuksi SM-nyrkkeilyjen B-kilpailuissa. Tarmon nyrkkeilyn suureksi nimeksi kohosi kuitenkin Veli Nissinen. Raskaassa sarjassa nyrkkeilyt Nissinen nousi aina valtakunnan ja TUL:n parhaaksi iskijäksi. SM-menestykset lisäksi Veli Nissinen edusti Suomea kaikkiaan kymmenessä maaottelussa. Veli Nissinen on valittu useita kertoja vuoden parhaaksi varkautelaiseksi urheilijaksi.

UINTI

Varkauden Uimarit ry. (perustettu 1935)

Varkauden Uimarit ry:n ”hehkutuslakana”.

62. Kehystetty taulu vuoden 1981 Itä-Suomen maljan luovutustilaisuudesta. Malja annetaan vuosittain parhaalle alle 17-vuotiaalle tyttö- ja poikauimarille. Sen saamiseksi on saavutettava paras pistemäärä yhteenlaskettuna kolmesta eri uintilajista 50 m:n radalla. Vuoden 1981 parhaaksi poikauimariksi valittiin vuonna 1964 syntynyt VarU:n uimari Jari Ikonen, joka oli myös vuoden 1981 paras SVUL:n Suur-Savon piirin nuorisourheilija. Paras tyttöuimari puolestaan oli Sanna Härkönen Hyvinkään Uimaseurasta. Vuonna 1982 palkinnon ojensi Aatto Valkokivi Kuopiossa.

Kuvia Varkauden uimarit ry:n toiminnasta ja uimareista

Vitriinissä

63. Kiertopalkinto, VarU:n paras uimari: Kari Holopainen 1995, Lauri Vilhunen 1996, Lauri Vilhunen 1997 ja Elisa Vilhunen 1998

Jari Ikonen

64. Walter Ahlström –patsas, ”Varkauden suosituin henkilö” Tavaratalo Sokoksen asiakasäänestys vuonna 1981. Äänestäjät luonnehtivat Jari Ikosta menestyneeksi urheilijaksi, kivaksi kaveriksi ja esimerkilliseksi nuoreksi.
65. Pokaali VarU:n paras miesuimari vuonna 1986.
66. Mitalit (ylhäältä vasemmalta oikealle)
 - SM Masters Open kultamitali 1995
 - Puolustusvoimien mestaruus, kulta 1984.
 - 200 m:n rintauintimestaruus 50 m:n radalla 1984.
 - Pohjoismaiden mestaruuspronssimitali 1981.
 - Suomen Uimaliiton aluemestaruuskultamitali 1983.
 - Nuorten SM-kultamitali P-17 v. 200 m sku 1981 (pyöreä).
 - Koululiikuntaliiton (KLL) kultamitali v. 1979.
 - Suur-Savon Piirin mestaruusmitali vuodelta 1980.
 - Hallimestaruuskulta 1983.
 - Nuorten SM-kultamitali P-17 v. 200 sku 1981 (suorakaide).
 - Suur-Savon Piirin mestaruusmitali vuodelta 1987.

Tiettyjen mitalien voidaan todeta säilyneen muuttumattomana. Jari Ikosen SM-mitalin rinnalla oleva, suorakaiteen muotoinen, tummempi mitali on **Kauko Rämön** nuorten SM-hopea Kotkasta vuodelta 1948.

67. Paras miesuimaripokaali, aluemestaruusuinnit 1983.
68. Varkauden kaupungin viiri Varkauden parhaalle urheilijalle vuosina 1980, 1981 ja 1982.

Lainaja: Jarmo ja Toini Ikonen. **Jari Ikonen** on ollut Varkauden uimarit ry:n kaikkien aikojen paras uimari. Hän on saavuttanut mitaleita ja palkintoja niin paikallis-, piiri- ja SM-tasolla. Nuorten Suomen mestaruuksia hän on voittanut seitsemän vv. 1979-1981, yleisen sarjan Suomen mestaruuksia vuonna 1983 ja 1984 sekä muita voittoja, kuten esimerkiksi Koululiikuntaliiton Suomen mestaruuksia vuosina 1979, 1980 ja 1981 sekä Varkauden, talousalueen ja SVUL:n Suur-Savon piirin parhaan urheilijan palkintoja. Hän on myös edustanut Suomea uintimaajoukkueissa vuosina 1980-1983 ja Nuorten PM-uinneissa Tanskassa 1981. Vuonna 1983 hän osallistui viiden muun suomalaisuimarin kanssa kansainvälisiin ”Hapoel -83” -uintikilpailuihin Tel Avivissa, Israelissa.

Kirsi Ikonen

69. VarU:n paras naisuimari 1987.

Lauri Vilhunen

70. Voittopalkinto, pojat 12-v. 50 m:n ru Oulun Uimaseuran kisoista.

Elisa Vilhunen

71. Voittopalkinto, VarU:n paras 14-v. uimari 2000

Mauri Heikura

72. Avantouinnin MM 20-v. miehet, Helsinki 2000.

Elisa Vilhunen

73. Mitalit
Nuorten kesäkisat 200 m rintauinti, v. 2000.
Fantomen Cup, Ruotsi, v. 1999.
Siniviittauinnit 1999.

Elisa Vilhunen on tällä hetkellä Varkauden Uimareiden ykkösnimiä. Hän on voittanut nuoresta iästään huolimatta jo useita mitaleja, joista mainittakoon kultamitalit Rolloista ja Siniviittauinneista vuosina 1998, 1999 ja 2000. Elisa Vilhunen on osoittanut mestarin otteensa niin 50, 100 ja 200 m seka-, rinta- ja vapaauinteissa.

Jouni Paukkonen

74. Avantouinnin MM yli 40-v., Kajaani 2002.

Lainaja: **Varkauden Uimarit ry.**/Jarmo ja Toini Ikonen. Lue lisää uimareiden historiasta seinällä olevasta historiikista.

IIIHTO

Vitriinissä

Veikko Turusen hiihtopalkintoja

75. Tarmon maakuntaviestipokaali 1938.
76. Varkauden Tehtaan hiihtokuningas –pokaali 1947.
77. Palkintolusikoita ja kaksi pinoa hiihtomitaleja eri hiihtokilpailuista.
78. Mikkelin läänin kuntien välinen maakuntaviestilautanen 1952.
79. Tarmon palkinto parhaasta urheilusaavutuksesta v. 1946.
80. Tarmon jäsenten välinen hiihtopalkinto. Lahj. Osuusliike Työnvoima.
81. Varkauden kaupungin palkintolautanen ansiokkaalle urheilijalle v. 1970.
82. I palkinto yleisen sarjan 20 km hiihdosta 1941. Tarmo.
83. Tarmon malja. Kiertopalkinto 30 km hiihdosta v. 1946.

Lainaja: Helge ja Vesa Turunen. Palkinnot liittyvät hiihtokuningas **Veikko Turusen** hiihtouraan. Hän osallistui mm. Tehtaan hiihtoihin, maakuntaviesteihin 1930-1950-luvuilla Tarmon joukoissa ja oli hän myös olympiavalmennettavana vuonna 1948. Tarmon joukkue oli ylivoimainen viestijoukkue, minkä ajateltiin johtuvan joukkueella käytössä olleesta salaisesta aseesta: teräskanttisista suksista. Teräskanttisuksien kehittelijänä pidetään Tarmon hiihtojaoston vetäjää, Työnvoiman varastolla työskennellyttä, Einari Vilpposta sekä Ämmänkosken konepajan ”neroja”, keksijöitä, hiihtäjiä Veikko Turusta ja Aarne Arkkeli Laitista. Luistelutyylikin oli muutoin jo käytössä.

Viljo Suhonen

84. Tattran malja v. 1950, 50 km hiihdon voitto, TUL:n hiihtojoukkue, kansainväliset kilpailut.
85. SM-mitalit, 35 v. sarja 1952 ja 35 v. sarja 1953.
86. TUL:n mitali, Mestari, ikämiesten 15 km hiihto 1952.

Lainaja: **Viljo Suhonen**. Viljo Suhonen oli ensimmäisiä Tarmon hiihtäjiä, joka edusti Suomea ulkomailla. Hän osallistui Tatralla, Tsekkoslovakiassa 50 km hiihtoon vuonna 1950 ja voitti kisassa kristallisen Tattran maljan.

Armas Rissanen

87. Varkauden Tarmon paras urheilija patsas 1949.
Lainaja: Armas Rissanen (kts. Tehtaan hiihdot).

Palkintoja Kerttu Pehkonen-Pesoselta

88. Kolme 10 km hiihdon SM-mitalia 1946, 1947 ja 1948.
89. Harrachov, kilpailumatka Tsekkoslovakiassa 1958.
90. Salpausselkä-mitali nro 17 ja kunniakirja 10 km hiihdon voitoista.
91. Kolme Ruotsin hiihtokisojen 10 km voittoa 1947, 1949 ja 1950.
92. Suomen Hiihtoliiton Suurmestari-merkki nro 1.

93. Suomen Hiihtoliiton kultamerkki nro 173.
94. Kaksi Lahden Hiihtoseuran merkkiä.
95. Varkauden Urheilijain rintamerkki.
96. Sundsvallin hiihtokisamerkki.
97. Seuramerkkejä kilpailukaudelta
VIK, saatu ruots. Marta Norbergilta; Kiiruna IFK, kultamitalihiihtäjä Sven Uddeströmiltä; Myllykosken KV, saatu yhdistetyn kultamitalimies Heikki Hasulta; Kiuruveden Jänne, Paavo Lonkilalta ja Vuokatti-merkki, tuttu monelta valmennusleiriltä.
Lainaja: **Kerttu Pesonen**. Kerttu Pesosen, o.s. Pehkonen, hiihtoura ajoittui 1940-luvun lopulle ja 1950-luvun alkuun. Häntä voidaan hyvällä syyllä pitää ylivoimaisena hiihtäjänä aikana, jolloin naiset eivät vielä osallistuneet arvokisoihin. Hän edusti Varkauden Urheilijoita. Kerttu Pesonen lopetti aktiivisen kilpailemisen siinä vaiheessa, kun hän perusti perheen 1950-luvun alussa. Pehkosen nimi ei kuitenkaan ole hävinnyt varkautealaisesta urheiluelämästä, siitä pitää huolen mm. samaa sukua oleva ratsastaja Jenna-Jasmin Pehkonen.

Kuvia varkautealaisista hiihtäjistä sekä hiihtoharrastuksesta ja -kilpailuista

98. Kuusiston North Star -merkkiset sukset ja sauvat 1970-luvulta.
Lahjoittaja: E. Kallion perikunta.
99. Monot 1960-luvulta.
Lahjoittaja: Airi Pesonen.
100. Rullasukset (ilmeisesti Kirsti Pennanen harjoitellut näillä suksilla)
Lainaja: Kaarin Salminen.

Kirsti Pennanen

101. Stetson-hattu Calgaryn olympiakisoista 1988. Hattu lahjoitettiin kaikille Suomen joukkueen jäsenille.
Olympiajoukkueen edustusasun anorakki ja housut Albertvillen olympiakisoista Ranskasta 1992.

Vitriinissä

102. Kalevi Huttusen muistopokaali, alle 35-v. sokeat naiset, 1979.
103. Vuoden hiihtourheilija 1986
104. WU 1986
105. Vuoden naisurheilija 1982
106. Ollin hiihto –cup 1990-91 I palkinto
107. Talousalueen paras urheilija 1981
108. Varkauden kaupungin viiri parhaalle urheilijalle 1988.

- 109. Ollin hiihto –cup, I palkinto, naiset s yl. 1992
- 110. AADS Invitational 1988
- 111. Ridderrennet 1981, Haerens premie.
- 112. Kunniapalkinto SM –89 hiihto
- 113. ”Totemi” muistopatsas Kanadasta
- 114. Hopea- ja osallistumismitali Albertvillestä 1992
- 115. Pronssi- ja osallistumismitali Calgarystä 1988
- 116. McBride Golden Jubilee –mitali

Lainaja: **Kirsti Pennanen**. Kuntohoitajana toimivalla Kirsti Pennasella on runsaasti menestystä näkövammaisten hiihtokisoissa niin kotimaassa kuin kansainvälisellä tasolla. Hän voitti ensimmäisen SM-mestaruuden hiihdossa 1978, minkä jälkeen mestaruuksia tuli useita peräkkäisiä vuoteen 1992 saakka. Hän on edustanut Suomea paralympialaisissa sekä MM-, EM- ja PM-tasolla vuosien 1978-1992 aikana. Pohjoismaiden mestaruuksia on tullut vuodesta 1979 lähtien. Calgaryssä hän voitti hopeaa näytöslajina olleesta 5 km hiihdosta ja pronssia Albertvillestä 1992. Menestystä on tullut myös yleisurheilussa 400 ja 800 metrillä näkövammaiskisoissa.

Tomi Ruutiainen

- 117. SM-kultamitali 2002.
- 118. PM-mitalit Ruotsi 2002 2 kpl.

Lainaja: **Tomi Ruutiainen**. Tomi Ruutiainen on tämän päivän nuori hiihtosuunnistaja, joka on ehtinyt saavuttaa jo useita mestaruuksia, joista esimerkkinä Pohjoismaiden ja Suomen mestaruudet kuluvalta vuodelta.

Anna-Maria Vuohelainen

- 119. SM-mitali vuodelta 1985.

Lainaja: **Anna-Maria Vuohelainen**. Anna-Maria Vuohelainen on yksi Varkauden Pujottelijoiden SM-tason pujottelijoista. Hän on voittanut esillä olevan kultaisen mitalin lisäksi hopeaa ja kultaa vuonna 1982. Muita SM-mitalitilastoon päässeitä varkautelaisia pujottelijoita ovat: Heli Soininen, Susanna Salmiheimo, Esa Salmiheimo, Olli-Pekka Hinkkanen, Janne Taskinen, Aulis Immonen, Matti Nummela, Hannele Leppänen ja Olli Utriainen.

LUISTELU

- 120. Pikaluistimet 1950-luvulta.

Lainaja: **Kaarina Paljakka**. Luistimilla on luisteltu kilpaa 1950-luvulla.

- 121. Harjoitusluistimet 1960-luvulta.
- 122. Kaunoluistimet 1960-1970-luvuilta.

Lahjoittaja **Lars Wikberg**. Wikbergit asuivat Könönpellon koulun vieressä sijaitsevassa opettajien asuntokerrostalossa. Koulun pihalle oli jäädytetty kenttä,

myöhemmin sinne saatiin oikein kaukalo. Kentällä käytiin luistelemassa niin koulun liikuntatunneilla ja välitunneilla kuin kouluajan jälkeen, kaveriporukassa.

JÄÄPALLO

Kuvia varkautelaisista jääpallojoukkueista ja puulaakijääpalloilijoista.

WP 35 (Warkauden Pallo 35, perustettu vuonna 1935)

WP 35:n pelipaitoja eri kausilta ja verryttelytakki.

123. Luistimet 1930-luvulta.

Lainaja: **Lauri Koponen**. Lauri Koponen on pelannut jääpalloa jo aikoinaan Suojeluskunnan palloilijoissa, mutta myöskin WP 35:ssa.

124. Luistimet ja polvisuojukset 1950-luvulta.

Lainaja: Pirkko Toivanen. Lainajan aviomies **Seppo Toivanen** pelasi jääpalloa WP 35:ssa. Hän sai luistimet lahjaksi naapurin mieheltä 1950-luvulla. Luistimet olivat jo tuolloin olleet käytössä useita vuosia, ja ne mahdollistivat Seppo Toivasen jääpalloharrastuksen aina 1960-luvulle saakka.

125. Luistimet ja jääpallomaila 1960-luvulta.

Lainaja: **Heikki Ropponen** (kts. jalkapallo).

126. Vuoden jääpalloilija –pallopalkinto 1975 ja jääpallomaila.

Lainaja: **Pauli Auvinen**. Jääpalloilija Pauli Auvinen (s. 1941) pelasi jääpalloa WP 35:ssa ja Akilleksessa. Hän on osallistunut 68:aan A-maaotteluun. Viidestä MM-kisasta hän on tuonut mukanaan hopeaa vuonna 1967 sekä neljä pronssia. Pauli Auvinen valittiin vuoden jääpalloilijaksi vuonna 1975.

WTP / VarTP (Warkauden Työväen Palloilijat, perustettu 1939)

WTP:n pelipaitoja (keltainen kiekkopaita v. 1981) eri kausilta ja seurapusakka.

127. Luistimet 1948.

Lainaja: **Pekka Laurikainen**. Pekka Laurikainen pelasi esillä olevat luistimet jalassaan WTP:ssä muun muassa vuonna 1948, jolloin seura voitti nuorten mestaruuden.

128. Johtaja Glöersenin pokaali vuodelta 1966.

Lainaja: **Pauli Auvinen**.

129. Kiertopalkinto jää- ja jalkapallossa, SPL Savon piiri 1931. Palkinnon voittajia olivat mm. WTP ja WP 35.

Lainaja: **WP 35** / Pekka Koponen.

130. Kiertopalkintolautanen TUL Savon piiri jääkiekkoseurojen pistesarja.
Lainaja: **WTP** / Mauno Kilpeläinen.
131. Jääpallomaila-asetelma.
Lainaja: **WP 35**/ Pekka Koponen.

Vitriinissä

132. WP 35:n palkintolautanen 1948.
Lahjoittaja: **Pirkko Toivanen**.
133. Kauko Tukiainen Oslon olympiakisojen 1952 osanottomitali
Lainaja: **Kauko Tukiainen** (Kauko Rämö). Jääpallo oli Oslon kisoissa näytelajina. Suomen olympiajoukkueeseen olivat päässeet pelaamaan kolme WP 35:n pelaajaa: puolustaja Yrjö Jussila, keskustuki Martti Nyysönen ja laitahyökkääjä Kauko Tukiainen. Muu WP 35:n joukkue, mukana myös Kauko Rämö, lähti kisamatkalle Osloon tunnustuksena vuoden 1952 jääpallon Suomen mestaruudesta.
134. Suomen Jääpalloliitto, plaketit WP 35 40 vuotta ja WP 35 50 vuotta.
135. Euroopan Cupin hopeamitali 1993.
136. Maailman Cupin osanottajamitalit 1992, 1993, 1994 ja 1996.
Lainaja: **WP 35** / Pekka Koponen.
137. MM-hopeamitali 1967.
138. Sovjetskaja Rossija mitalit 3 kpl.
Lainaja: **Pauli Auvinen**.
139. Luistinradan vuosimaksumerkki.
140. Nuorten jääpallomestari –mitali 1948 ja Mestari I jääpallo 1949 Kuopion piiri.
Lainaja: **Pekka Laurikainen**.
141. TUL, Savon piiri –mitaleja jääpallosta.
Lainaja: **Unto Rautiainen**.
142. Merkkikilpailut, II palkinto -pienoisjäähallomaila-asetelma.
Lahjoittaja: **WTP** / Pauli Kinnunen.
143. Visakoivuinen pytty jääpallo-ottelusta Helsingin Jyry – WTP Helsingissä Kallion kentällä 1949. Lahjoittajana kuuluisa Pyttykerho.
Lainaja: **Unto Rautiainen**.
144. Mitalitaulu.
Lainaja: **Jorma Vepsä**.
145. Nuorten jääkiekon vuoden 1999 MM-kultamitali ja joukkuekuva.
146. Vuoden 2002 Salt Lake Cityn Olympialaisten osallistumistodistus,

osanottomitali ja toimitsijakortti.

Lainaja: Jouko Reinikainen. **Jouko Reinikainen** on pelannut jääkiekkoa Varkauden Valteissa, WarKiksessa ja SaPKossa. Hän on toiminut myös maalivahtivalmentajana useissa nuorten ja naisten jääkiekkomaajoukkueissa. Hänen valmentamansa naiset voittivat pronssia Naganon olympialaisissa 1998, alle 18-vuotiaiden jääkiekkoukkue MM-kultamitalin ja Salt Lake Cityn olympialaisissa vuonna 2002 naiset ylsivät neljännelle sijalle.

- 147. Kaukalopallon SM-kultamitali, E-pojat
 - 148. Kaukalopallon SM-kultamitali, A-tytöt 2002
 - 149. Kaukalopallon SM-kultamitali, naiset 2002
 - 150. Kaukalopallon Aluemestaruusmitali, C-pojat 2002
 - 151. Kaukalopallon SM-hopeamitali, D-pojat
 - 152. Kaukalopallon SM-pronssimitali, C-pojat
- Lainaja: **Enson Pallo** / Jari Siekkinen.

KAUKALOPALLO

Kuva Enson Pallon joukkueesta.

Enson Pallo (EPA, perustettu vuonna 1990)

- 153. SM-kiertopalkinto, naiset 2001-2002
- 154. SM-mestaruuspokaali, C-juniorit 2001
- 155. Kiertopalkinto, C-pojat 2002

JÄÄKIEKKO

Varkauden Valtit / WarKis (perustettu 1983) ja Kiekko Salamat

Varkauden Valttien pelipaita 1970-luvulta ja seurapusakka sekä WarKiksen pelipaita ja verryttelypusero 1980-luvulta.

- 156. Maalivahdin maski 1970-luvulta.
Lainaja: **Jouko Reinikainen.**
- 157. Kiekko Salamat maalivahdin räpylä v. 1967.
Lainaja: **Ylermi Mustonen.**
- 158. Jääkiekkomaila ja luistimet.
Lainaja: **Pekka Friman.**
- 159. Juniorikiekot 1970-luvulta.
Lainaja: Jari Tyrväinen.
- 160. Liiga- ja MM-kisatuomarina toimivan Kari Niemisen erotuomaripaita.
Lainaja: Next Step / Jari Tikkanen.

161. WarKiksen peliasu 1990-luvulta.
Lainaja: **Riitta Turunen**. Riitta Turusen poika on pelannut jääkiekkoa WarKiksessa 1992-1998 ikäluokassa -85.

Takaseinällä

162. WP 35:n pelaajan pelipaita, housut ja kypärä sekä hanskat
Lainaja: **WP 35** / Pekka Koponen.
163. Maila, lainaja Heikki Ropponen.
Luistimet, lainaja: Antti Mikkonen.
164. Enson Pallon peliasu vuodelta 2002
Lainaja: **EPA**.

VOIMISTELU

Kuva Työvään Naisvoimistelijat ry:n voimisteliijoista.

Varkauden Työvään Naisvoimistelijat (perustettu 1945)

165. Varkauden Työvään naisvoimistelija -lippu
166. Verryttelypuku, ”maajoukkuepuku” (siniset housut, valkea paita)
167. Sininen voimisteluasu
168. Keltainen voimisteluasu: paita ja pöksyt
169. Ruskea esiintymisasu: jumppapuku ja esiliina
170. Punainen verryttelyasu VTNV
171. TUL-mitalit
Kultamitalit: naiset 14-v. lentopallo 1963, 12-v. tytöt 1961 ja tyttöjen joukkuevoimistelu 1956.
Hopeamitalit: 12-v. tytöt 1961, tyttöjen joukkuevoimistelu 1955 ja Savon piirin naisten joukkuev.
Pronssimitalit: joukkue 1956, naiset 1961, tyttöjen joukkue 1955 ja 15-v. tytöt.
172. TUL:n tytöt –55 merkkejä 3 kpl.
173. Pienet pokaalit 3 kpl.
174. TUL säännöt 1947.
175. TUL jäsenkirja, Orvokki Holopainen 1957.
176. VTNV pap.osasto 78.
177. Kiertopalkinto Toimintakilpailut D-sarja. Lahjoittanut kamreeri Osmo Vepsäläinen.
178. Uusi nainen palkinto, TUL:n naisten II liittopäivät 1961.

179. Tamburiini.
180. Punaiset pallot 2 kpl.
Lainaja: **Varkauden Kisa ry.** / Leena Immonen.

SUUNNISTUS

Savon Suunta ry.

181. Suunnistusasu kompassineen 1970-luvulta.
182. Suunnistusasu 1980-luvulta.
183. Rastimerkki.

Lainaja: **Savon suunta ry.** / Raimo Ahokas. Lisää suunnistusmateriaalia löytyy lehtileikenurkkauksen hyllystä, jossa on mm. Savon Suunta –leikekirjoja ja vanhaa ratamestariaineistoa. Aineisto on Pentti Holopaisen jäämistöä. Pentti Holopainen oli yksi Savon Suunnan perustajajäseniä ja oli myös huippusuunnistaja aina 1950-luvulle saakka.

YLEISURHEILU

Vitriinissä

Martti Salmela

184. Suomen Urheiluliiton kansainvälinen palkintotuomarikortti nro 23.
185. SUL:n 60-vuotisjuhlamitali.
186. Yleisurheilun Euroopan mestaruuskisojen toimitsijamitali 1971.

Lainaja: **Martti Salmela.** Martti Salmela on urheilun ja kulttuurin monitoimimies. Hän on osallistunut monen seuran toimintaan, järjestänyt kilpailuja ja raportoinut lukuisiin lehtiin niin paikallisista kuin valtakunnallisista urheilu- ja muista tapahtumista. Hän on myös laatinut Varkauden Kenttä-Veikkojen juhla-julkaisuja, historioita, yms.

Markku Pellikainen

187. Vammaisurheilun saavutuksia, Boccian PM-mestaruusmitali Tanskasta 1998.

Timo Pulkkinen

188. EM-hopea 1991, maraton.
189. EM-pronssi 1991, 5000 m.
190. EM-pronssimitali, Zürich 1989, maraton.
191. Olympia-pronssimitali, Barcelona 1992, maraton.
192. MM 1996, maraton.
193. MM-hopea Assen 1990, maraton.

Lainaja: **Timo Pulkkinen.** Näkövammaisurheilun edustaja Timo Pulkkinen on osallistunut lukuisiin kilpailuihin niin kotimaassa kuin ulkomailla. Hän on

saavuttanut niin Suomen kuin Euroopan mestaruuksia pitkän matkan juoksuissa, maratonissa ja 5000 metrillä.

Jaakko Suikkari

194. Suomi-paidat 1950-luvulta. Sinistä paitaa on käytetty mm. Helsingin olympiakisoissa 1952. Valkea paita oli varattu muihin maaotteluihin, ja kyseinen paita onkin ollut käytössä mm. Brysselin MM-kisoissa vuonna 1950.
195. Helsingin olympialaiset 1952.
Olympialaisten valintakilpailujen osallistumismitali.
Helsingin Olympialaisten osallistumismitali ja rintamerkki.
Helsingin olympialaiset viiri.
196. Armeijan ampumamitali.
Lainaja: **Jaakko Suikkari**. Jaakko Suikkari on niitä varkautelaisurheilijoita, jotka ovat yltäneet aina olympiatasolle saakka. Hänen lajejaan olivat 100 ja 200 metrin juoksu, vaikkakin omasta mielestään hänen vahvempi matkansa oli 100 metriä. Ennen olympialaisia Jaakko Suikkari oli niittänyt menestystä sekä paikallisesti ja alueellisesti että valtakunnallisesti. Hän osallistui myös MM-kisoihin Brysselissä vuonna 1950.

Oiva Halmetoja

197. Helsingin olympialaiset 1952.
Oiva Halmetojan osallistumismitali.
Tiikerin piirrostaulu.
198. Mitali Yleisurheilun maaottelusta Ruotsi-Suomi (Landskap i fri idrott Sverige-Finland) 1953.
199. Savon Sanomain mitali Savon parhaalle urheilijalle 1955.
200. XX Olympialaiset Münchenissä 1972.
Lainaja: **Oiva Halmetoja**. Sosiaalineuvos Oiva Halmetoja oli yleisurheilija, moukarinheittäjä ja urheilujohtaja. Hänen parasta aktiiviura-aikaa oli 1950-luku, jolloin hän edusti Varkauden urheilijoita ja voitti neljä moukarinheiton SM-mestaruutta ja kolme hopeamitalia. Vuosien 1951-1958 aikana hän edusti Suomea kaiken kaikkiaan 23 maaottelussa, joissa hän saavutti seitsemän voittoa sekä kuusi hopea- ja viisi pronssisijaa. Maajoukkuekapteenina hän toimi 17 maaottelussa. Oiva Halmetoja osallistui Helsingin olympialaisiin vuonna 1952. Hän toimi puheenjohtajana Varkauden Kenttä-Veikoissa, Suomen Urheiluliiton johtokunnassa ja SVUL:n Suur-Savon piirin yleisurheilujaostossa. Hän oli myös joukkueenjohtaja Münchenin olympiakisoissa 1972 sekä EM-kisoissa Budapestissa, Ateenassa, Helsingissä ja Roomassa.

Pekka Pitkänen

201. Kunniakirjat: TUL:n Savon piirin poikaurheilupäivät 1951, korkeushypyn voittaja (155 cm) ja Savon piirin seiväshypyn voittaja (345 cm) 1952.
202. Koululiikuntaliiton mestaruusmitali seiväshypyssä 1954, sarja yli 16-vuotiaat.

Kilpailut pidettiin Eläintarhan kentällä, palkintojenjako Messuhallissa. Jakajina oli entisiä kultamitalimiehiä. Kyseisen mitalin ojensi Pekka Pitkäselle Werner Weckman, painija ja Suomen kaikkien aikojen ensimmäinen kultamitalivoittaja.

203. Nuorten SM-mitali seiväshypyssä 1955.
204. TUL:n nuorten mestaruusmitali seiväshypyssä 1955.
205. Nuorten kolmimaaottelu Norja-Ruotsi-Suomi Trondheimissa 1955, plaketti, 2. sija seiväshypyssä.
206. Osanottajamitali yleisurheilun ensimmäisistä Maailmankisoista Stadionilla 1959. Kisat vastasivat nykyisiä GP-kilpailuja tulosrajoineen.
207. TUL:n liittojuhla 1959, plaketti, 3. sija seiväshypyssä Erkki Vainion ja Kauko Nyströmin jälkeen.
208. Marskin kisat Stadionilla 1958, haarikka ja plaketti seiväshypyn kakkossijasta (merkintä 5000 m juoksu). Erikoista on se, että jakajat erehtyivät ja ojensivat 5000 m juoksun palkinnot. Juoksun kakkonen Reijo Höykinpuro oli vastaavasti saanut seiväshypyn palkinnot. Pekalla ja Reijolla oli erehdyksen huomattuaan tarkoitus vaihtaa palkinnot, kun sattuisivat yhtä aikaa johonkin toiseen kilpailuun. Höykinpuro sanoi kuitenkin, että eipä vaihdetakaan. "Tämähän on vähän erikoista ja halusin joskus nuorena poikana tulla seiväshyppääjäksi ja nythän minulla on seiväshypyn palkinto." Tämä sopi Pekallekin erinomaisesti.
209. SM-hopeamitali skeet-ammunnassa Y60 sarjassa 1995. Yleisurheilun jälkeen Pekka Pitkänen vaihtoi urheilulajikseen ammunnan. Myös kyseinen laji on sujunut verrattain hyvin tuloksin.
Lainaaaja: **Pekka Pitkänen**. Seiväshyppääjä Pekka Pitkänen on edustanut mm. Varkauden Tarmoa ja Varkauden Kenttä-Veikkoja. Kenttä-Veikot oli vuosina 1960-61 maailman paras terässeipäällä hyppäävien seiväsmiesten seura. Jäykkä terässeiväs vaati aivan toisenlaista taitoa ja hyppytekniikkaa verrattuna nykyisin käytössä olevaan taipuisaan lasikuituseipäeseen.
210. Keihäs.
Lainaaaja: **Varkauden teatteri**.
211. Miesten moukari, 7250 g ja teräksinen seiväshyppyseiväs noin 4,3 m.
Lainaaaja: **Varkauden kaupunki, keskuskenttä**.
212. Kiekko, Suomen Urheilutarvike Oy, Helsinki. Kiekon alkuperäisistä osista ei ole tietoa, mutta se on ollut käytössä ainakin 1960-luvulla Eino Happosella. Puinen keskiosa on tehty 1970-luvulla.
Lahjoittaja: **Elina Tolvanen**.
213. Piikkarit, ostettu Suomesta 1930-luvulla.
Lahjoittaja: **Stig Holmström**.
214. Piikkarit 1950.
Lainaaaja: **Kyösti Kinnunen**.
215. Piikkarit 1940-luvulta. Niitä on käyttänyt Vilho Vammelvirta, joka oli juoksija, hiihtäjä ynnä muuta. Hän edusti Joroisten urheilijoita yleisurheilussa 1940-1950-

luvuilla. Myöhemmin hän hiihti veteraanisarjassa.
Lainaja: Päivi Pekkalin.

AMMUNTA

Varkauden Ampujat 1938 seuratakki.

Vitriinissä

Leonard Ravilo

216. Walther –olympiapistooli vuodelta 1922 nro 7536 laukkuineen, omistaja Kari Ravilo. Leonard Ravilo on ampunut aseella Lontoon olympialaisissa vuonna 1948. Hän sai 563 pistettä, mikä oikeutti Leonard Ravilon 5. sijalle. Ravilo osallistui myös MM-kilpailuihin Buenos Airesissa, Argentiinassa vuonna 1949. Sijoitus oli tällä kertaa 3. pistemäärällä 563. Lisäksi Leonard Ravilo osallistui useisiin Suomen mestaruuskisoihin.

Lainaja: Kari Ravilo.

Olli ja Tommi Tanner

217. Pistooli Parabellum m/23 (vuosimalli 1923), 7,65, nro 3365 4 mm sisäpiipulla. Pistoolin patruunat 7.65 ulkokäyttöön ja 4 mm sisäkäyttöön.

218. Pistooli Hi-Standard Flite King, 22 short, nro 1061263.

219. Kiväärinammunnan luotitulkki vuoden 1937 MM-kisoista Helsingistä.

220. Ampujan hattu, kuulosuojaimet ja ampumalasit 1950-luvulta.

221. Cyprus Grand Prix 1990 Junior Skeet, I palkinto.

222. Skeet-ammunnan SM-mitalit Y20 1989 ja Y 1990.

223. SAL – Suomen ampujaliiton viiri.

224. VarkA – Varkauden ampujien viiri.

225. Kansainvälisten kilpailujen “kilpailunumerolappuja“.

226. Suomen ampujaliiton mestaruusmerkki (Skeet SM –90).

227. SAL Skeet-ammunnan suurmestarimerkki.

228. Varkauden Ampujat ry:n epävirallinen seuramerkki 1940-luvulta.

229. SAL kultainen ansiomerkki.

230. SAL eri lajien ampumaluokkamerkkejä 12 kpl.

231. VarkA:n ensimmäinen mitalisarja: kulta, hopea ja pronssi kaksin kappalein.

Lainaja: Olli ja Tommi Tanner.

Onni Jurvanen

232. SM mitalit 4 kpl (hopea 1989, pronssi 1990, 1992 ja 1994).

233. Suur-Savon piirimestaruusmitalit 12 kpl (kulta 1989, 1990, 1991, 1992, 1993 ja 1994, hopea 1986, 1990, 1992 ja 1994 sekä pronssi 1988 ja 1991).

234. Onni Jurvasen mitalit puulaakiammunta 1969, haulikko 1968 ja 1969.

Lainaja: **Varkauden ampujat ry.** / Olli Tanner.

JOUSIAMMUNTA

Vitriinissä

Varkauden Jousiampujat

235. Mitali ja kotelo sekä kunnia- ja esitekirjat Moskovan kisoista 1957.

236. Joukkuekilpailulautanen I palkinto 1958.

Pokaalit

237. V palkinto val.kilp. 1957.

238. I p A 1958.

239. I p Ou Sulka 1957.

240. II p Vrk 1957.

241. I palkinto A.

242. III p 45 v. 3 oll.

243. Mitali I p. PM-kilp. 1958 Joensuu.

Lainaja: Varkauden jousiampujat / Timo Juutilainen.

PESÄPALLO

Kuvia pesäpallo-otteluista 1950-1970-luvuilta

Puurtilan Kisa-Poikien peliasuja 1950-1980-luvuilta.

Puurtilan Kisa-Pojat (perustettu 1948)

244. Toimitusjohtaja Glöersenin lahjoittama Hopeamalja. Maljan ovat saaneet seuraavat pelaajat vuodesta 1965 lähtien: Paavo Saastamoinen, Pentti Pöllänen, Raimo Papinaho, Jaakko Suutarinen, Eino Ropponen, Pentti Karvinen, Hannu Kutvonen, Olli Kilpeläinen, Kari-Pekka Heinonen, Veli-Matti Kilpeläinen, Aki Pöntinen, Reijo Thil, Marko Toivonen, Juha Väisänen, Antti Ropponen, Marko Poutanen, Petri Pietinen, Janne Hentunen, Harri Liikanen, Mikko Nykänen, Jukka-Pekka Karttunen ja Markku Multanen, toiset useampana vuonna.

245. Maakuntacup-pokaali 1968.

246. Pesäpallon SM-hopeamitali 1965, miehet.

247. Puurtilan Kisa-Pojat hopeamitalijoukkueelle 1964, Sampo.

Eino ”Ypi” Ropponen

248. Puurtilan kisapojat peliasu 1962 (paita, housut ja lippalakki) ja SM-mitalit 1964 ja 1965

Lainaja: Riitta Ropponen. Peliasu ja mitalit liittyvä **Eino “Ypi” Ropposen** (1944-1985) urheilu-uraan. Eino Ropponen pelasi Puurtilan Kisa-Pojissa 1950-1960-luvuilla ja oli mukana voittamassa mestaruuksia moneen otteeseen.

249. Pesäpallomaila ja räpylä 1950-60-lukujen vaihteesta.

Lainaja: Ossi Mikkonen. Ossi Mikkonen (s. 1930) pelasi pesäpalloa Könönpellon Kisassa.

250. Jukka Itkosen pesäpallopiikkarit 1960-luvulta.

Lainaja: Hannu Itkonen.

JALKAPALLO

VarTP:n punainen pelipaita 1978 ja valkoinen I divisioonassa pelanneen WTP:n I joukkueen paita 1997 (valkea) (+joukkuekuva).

Heikki Ropposen ja Pekka Luostarisen pelipaidat

Vitriinissä

251. WP 35:n Suomen palloliiton plaketit 1975 ja 1985.

Lainaja: WP 35.

252. UEFA-hopeamitali ja EM-kisojen pelipaita (vaaleansininen).

Lainaja: **Heikki Ropponen**. Jalkapalloilija ja naprapaatti Heikki Ropponen (s. 1957) on pelannut WP 35:ssa 1974-76, HJK:ssa, STPS:ssä ja MP:ssä. Hän on osallistunut seitsemään poikien maaotteluun ja ollut voittamassa UEFA-hopeamitalin U18 EM-kisoissa Sveitsissä vuonna 1975. Kyseessä on edelleen Suomen ainoa arvokisamitali jalkapallossa. Heikki Ropponen pelasi juniorivuosina myös jääpalloa, mistä muistona D-nuorten SM-kulta ja hopea sekä C-nuorten kulta vuodelta 1971.

253. TUL Kuopion piirin jalkapallomestaramitali 1946 ja Suomen palloliiton mitali.

Lainaja: Unto Rautiainen.

254. Muistolahja Suomi-Portugal 1974 ja maaottelupaita (valkea, lyhythihainen).

Lainaja: **Pekka Luostarinen**. Pekka Luostarinen on WP 35:n miehiä, joka pelasi seitsemässä poikien maaottelussa 1974-75. Muita maaottelujalkapalloilijoita Varkaudessa ovat Jorma Vepsä, Jukka Laamanen ja Heikki Pennanen, aiemmin mainitun Pekka Luostarisen lisäksi.

255. Muistolautanen maaottelusta 18.6.1962 ja

Osuuspankin plaketit jalkapallosta: WP 35 – Into 1966 ja WP 35 – SePS 1966.

Lainaja: **Jorma Vepsä**. Jorma Vepsä pelasi WP 35:ssa. Hän osallistui poikien maaotteluun vuonna 1961.

256. Gruppevinder 1993, Dana Cup –palkintopatsas ja joukkuekuva.

Lainaja: **WTP** / Mauno Kilpeläinen.

Warkaus JK (perustettu 2000)

257. Warkaus JK:n peliasu vuodelta 2000.

Lainaja: **Warkaus JK** / Pauli Kinnunen.

258. Pallo. 27.5.1975 ottelu Suomi-Norja (0-1) oli ensimmäinen Varkaudessa pelattu maaottelu. Se pelattiin kyseisellä pallolla.

Lahjoittaja: Väinö Asikainen.

259. Nuorten jalkapallokengät 1990-luvulta ja jalkapalloilijan säärisuojat (2 paria).

Lainaja: Heli Sutinen. Sutisen pojat, vuonna 1988 syntynyt Sampsa ja vuonna 1992 syntynyt Matias, harrastavat monenlaisia urheilulajeja, milloin mikin laji eniten kiinnostaa. Perheen komerot, varastot ja muut liikenevät tilat täyttyvät jääkiekko-, jalkapallo-, golf- ja muista urheiluvarusteista.

LENTOPALLO

Tarmo

Olli Nenosen Varkauden Tarmon Suomen Mestarijoukkueen pelipaita (keltainen).

Lainaja: Next Step / Jari Tikkanen.

260. Lentopallo ”Jaskalle, Tarmon kultajoukkue”. Lentopallo käynnistyi Tarmossa vuonna 1982. Aloite tuli varkautelaisen lentopallojoukkue NMKY:n taholta.

Neuvottelujen jälkeen seurat pääsivät sopimukseen, jonka mukaan Tarmo otti Namikan miesten lentopalloilun hoidettavakseen ja sille asetettiin menestystavoitteet. Suomen Mestaruus saavutettiin vuonna 1982.

Keski-Savon Pateri

261. Paterin lippu ja pelipaita. Tarmon lentopalloilun tilanne vaikeutui sarjapaikan säilymisestä huolimatta 1990-luvun vaihteessa. Tarvittiin uudenlaisia yhteistyömuotoja. Niin kaudelle 1992-1993 Tarmon sarjapaikalle muodostettiin joukkue, jonka nimeksi tuli Pateri. Joukkue koostui Tarmon ja Pieksämäen NMKY:n pelaajista. Paterin menestyksestä on muistona mm. kaudelta 1994-1995 peräisin olevat pelipaita ja lippu. Lainaja: **Next Step** / Jari Tikkanen.

262. Suomen Cupin pelaajien nimikirjoituksin varustettu lentopallo, lahjoitettu H.Kiminkiselle syntymäpäivillä 2001.

Lainaja: **Hannu Kiminkinen**.

RATSASTUS

Kimmo Kinnunen

263. Kultamitaliseppelle esteratsastuksen Suomen mestaruuskilpailusta Lahdesta 1995

264. Mitalit

PM-hopea 1995, este.

SM-kulta 1995, este.

SM-hopea 1994 ja 1996, este.

SM-hallihopea 1983, este.

SM-hopea, Suomenhevokset 1978, este.

SM-kulta 1979, 1980, 1981 ja 1984, kenttäkilpailu.

SM-kulta 1974 ja 1978, kenttäkilpailu.

SM-kulta 1978 ja 1979, maastoratsastus.

SM-hopea 1977, maastoratsastus.

Lainaja: Kimmo Kinnunen. **Kimmo Kinnunen** ratsuineen tunnetaan Suomen ratsastusurheilua seuraavan yleisön piirissä erittäin hyvin. Hän on voittanut useita Suomen mestaruuksia niin kenttä- ja rataestekilpailuissa kuin maastoratsastuksessa. Hän on myös osallistunut kansainvälisiin kilpailuihin, esim. Pohjoismaiden mestaruuskisoihin. Kimmo Kinnusella on ollut useita hyviä hevosia ratsastettavanaan. Mm. Trajanuksella hän voitti esillä olevat esteratsastuksen SM-mitalin v. 1995 ja PM-hopean vuonna 1995. Aiemmin Kimmo Kinnusen tunnettuja ratsuja olivat Sing Song ja Zorro. Nykyään Kimmo Kinnunen toimii ratsastuksenopettajana talleillaan Kuvansissa, minkä lisäksi hän myös kilpailee.

Jenna-Jasmin Pehkonen

265. HA-71, 2001.

266. HA-71, Seuran paras 2000, Juniori 2000.

267. SM-2000, isot ponit.

268. VUR Vuoden menestynein ratsastaja 1998.

269. Hallimestaruus Ypäjä, ponit kat I 2001.

270. Poniratsukko 1996.

271. Oulun pokaalit 1999, 2000, 2001.

272. Oulun ponipokaali, Kiertopalkinto. Lahj. Turun Kultaseppä Oy.

273. Mitalit (vas. oikealle)

SM-kultamitali esteratsastus isot ponit 2000.

Suomen Ratsastajaliiton valiomerkit, esteratsastus ponit 1999, 2000, 2001.

Pohjoismaiden Mestaruus, ponit, este, 2000.

274. Ruusukkeet

Helsinki International Horse Show, CSIO Helsinki, Nordic Championship 2001
Denmark, Nordiska Mästerskapen 2000, SM-2001, Hallimestaruus 2001 ja Poni Cup 1999.

Lainaja: Jenna-Jasmin Pehkonen. **Jenna-Jasmin Pehkonen** on nuori

ratsastajakyky Varkaudesta. Ensimmäisin kansallisiin kisoihinsa hän osallistui 10-vuotiaana Andante-nimisellä ponilla. Ponissa oli ainesta, ja ratsukko olikin varalla jopa PM-joukkueeseen. Nykyään Jenna-Jasmin Pehkonen ratsastaa Roquefortilla. Hänen palkintokaapissaan on runsaasti palkintoruusukkeita, pokaaleita ja mitaleita. Monista kilpailuista on lohjennut voitto peräkkäisinä vuosina. Ratsastajan omassa arvoasteikossa korkealle sijalle nousee Ratsastajaliiton myöntämä valiomerkki, jonka saa paras esteratsastaja. Jenna-Jasminille näitä on tullut jo vuosina 1999, 2000 ja 2001. Menestyksen salaisuutena lienee se, että Jenna-Jasmin todella nauttii ratsastamisesta. Hän harjoittelee vapaasti ja osallistuu kilpailuihin kilpailu kerrallaan, tiukkaa kisakalenteria ei ole. Tärkeää on myös se, että poni luottaa ratsastajaansa. Toki ratsastajan arkeen kuuluu muutakin kuin vain ratsastusta: koulunkäyntiä, pesäpalloa ja yleisurheilua.

MOOTTORIURHEILU

Olli Tyrväinen

275. Moottoripyörä 1970-luvulta. Kyseessä on Olli Tyrväisen moottoripyörä, jolla hän aloitteli ammattilaisuransa.

276. Ajoasu – nahkapuku ja ajosaappaat.
Lainaja: Reijo Johnsson.

277. Ajoliivit
MM Speedway München 1989.
Göteborg 1987.

278. Palkintopokaali, I palkinto, Kansainvälinen Speedway, Salzburg 1985.

279. Euroopan maaratamestaruuspalkinto, Belgia 1983.
Lainaja: Tuulikki Tyrväinen. Speedway-ajaja **Olli Tyrväisen** moottoriurheilu-ura alkoi harrastuksesta. 1970-luvulla ajamisesta alkoi muodostua ammattimaista, ja 1980-luvun vaiheessa hänet tavattiin jo ammattilaisena mm. Englannissa Eastbournen Eagles -joukkueessa. Olli Tyrväisen uralle on mahtunut niin menestystä kuin vastoinkäymisiä. Hän on osallistunut SM- ja PM-kisoihin sekä maaotteluihin ja myös voittanut kys. kilpailuissa useaan otteeseen.

Varkauden moottoripyöräurheilijat

266. Suomen mestari kunniakirjat: Speedway kerhojoukkueet 1994 ja Varkauden MPU ry./ Ankkurit 1991.

280. Mitalit
Joukkuepronssi (+ pronssijoukkueen kuva).
Henkilökohtainen hopea
Pariajon kulta.

281. Esitteitä

Varkauden TT-ajot Joutenlahdella 1963, Moto-Cross ajot 1959.

Lainaja: **Reijo Johnsson**.

Reijo Johnsson

282. Lakki ja kypärä.

Lainaja: Reijo Johnsson / Varkauden MPU.

Seppo Markkanen

283. Nahkainen ajoasu 1950-luvulta: nahkapusakka ja nahkahousut (+ kypärä Reijo Johnssonilta).

Lainaja: **Seppo Markkanen**. Seppo Markkanen aloitti kilpailut vuonna 1958 heti ajokortin saatuaan. Hän osallistui jäämotocrosskilpailuihin ja TT-ajoihin vuoteen 1968 saakka. Paras sijoitus oli Suur-Savon mestaruus jääradalla vuonna 1963.

Hannu Pohjola

284. Kypärä.

285. Seppele: Suomen mestari luokassa alle 1000 u, Iisalmi 1971.

286. Palkinto parhaalle varkautelaiselle ajajalle. Lahj. O. Vihavainen.

287. Yleinen V 1990.

288. Jääratamaaottelu Suomi-Ruotsi II Vaasassa 1983 (+ plaketti ristikkoseinällä)

289. Ansioituneelle varkautelaiselle urheilijalle –lautanen 1974.

290. Raison EMA Endurance 2001 I palkinto.

291. Kansallis-Osakepankin Kunniapalkinto SAL:n Varkauden osasto ajomestarikokeessa 1970.

292. Väinölänniemen TT-ajot 1963.

Lainaja: **Hannu Pohjola**. Hannu Pohjolan moottoriurheilu-ura alkoi vuonna 1964, jolloin hän ajoi moottoripyöräkortin ja osallistui Joutenlahden TT-ajoihin. Samana vuonna hänet valittiin Varkauden parhaaksi moottoripyöräilijäksi, ja pyörän selässä hän viihtyi aina vuoteen 1968. 1970-luvulla ajokki vaihtui autoon, kilpailut jäärata- ja maastoajoon. Monivuotisen Varkauden ajotaitomestarin saavutuksia ovat mm. Suomen mestaruus jääradalla 1971, SM-hopea jääradalla 1972 sekä SM-voitot jää-asfalttikilpailuissa 1982 ja 1983. Hannu Pohjola on myös voittanut useita kertoja vuodesta 1976 lähtien ajettujen jokamiesluokan mestaruuksia. 1980-luvun puolivälissä mukaan tulivat myös RC-cupin maaottelut.

KUVATEKSTIT

Tarmon vuosijuhlakuvat

1. Tarmon 25-vuotisjuhla
2. Tarmon 30-vuotisjuhla
3. Tarmon 35-vuotisjuhla
4. Tarmon 60-vuotisjuhla

Varkauden naisvoimistelijoiden kuvat

1. ELO:n naisvoimistelijat vuonna 1927
2. Varkauden naisvoimistelijat 25-vuotisjuhlassa vuonna 1954
3. Varkauden naisvoimistelijat vuonna 1949
4. Varkauden naisvoimistelijat vuonna 1954
5. Varkauden naisvoimistelijat vuonna 1961
6. Varkauden naisvoimistelijat 50-vuotisjuhlaohjelman harjoituksissa vuonna 1979
7. Varkauden naisvoimistelijat vuonna 1966
8. 50-vuotisjuhlan harjoitukset vuonna 1979

Leo Itkosen ja Tarmon voimistelukuvat

1. Leo Itkosen notkeusharjoittelua ja vanne-esitys
2. Leo Itkonen esiintymisasussaan
3. Varkauden Tarmon naisvoimistelijat 1940-luvulla
4. Varkauden Tarmon miesvoimistelijat liittojuhllilla vuonna 1946

Tarmon painijat

1. Tarmon kansainväliset painit 1933
2. Tarmon kansalliset painit vuonna 1935
3. Mestaruuskilpailut Iisalmissa
4. SM-kilpailut Kuopiossa 1947
5. Tarmon painijoita

Varkauden uimarit ry.

1. VARKAUDEN KAUPPALAN UIMALA (HURUSLAHTI) 40-LUVULLA
”Startilla” seisovat Pirkko Halonen, Ulla-Maija Halonen ja Eero Aromaa. Ylempänä Topi Vilpponen, Eero Kekkonen, taaimpana Rauni Ropponen
2. VIISI NUORTEN SM-MITALIA VUOSINA 1948 – 1952.
Kuvassa Kauko Rämö ja Toivo Vilpponen Suurkisoissa Helsingin Uimastadionilla vuonna 1947. Vuonna 1948 Kauko Rämö toi Kotkasta ensimmäisen nuorten SM-mitalin Varkauden Uimareille. Hän voitti 100 m:n vapaauintin hopeaa ajalla 1.11,8. Samoista kilpailuista Rauni Kekkonen sai 200 m:n rintauinnista pronssia ajalla 3.10,0. Vuonna 1951 Vaajakoskella nuorten SM:ssa Pentti Puranen ui hopeaa 400 m:n vapaauintissa, aika 5.39,3, Ulla-Maija Halonen ui hopeaa 100 m:n rintauinnissa, aika 1.38,9 ja vuonna 1952 Ulla-Maijan sisko Pirkko Halonen sai myös hopeaa myös 100 m:n rintauinnissa, aika 1.38,3. Kaikki aikansa menestyjiä myös piirinmestaruus- ja kansallisissa uintikilpailuissa.

3. YKSI MONISTA UINTIKOKOUKSISTA 1940-LUVULLA.
Takana vasemmalla Toivo Vilpponen, Rauni Kekkonen, Frans Vainikainen, Annikki Hentunen, Arto Leskinen ja Tauno Janhunen. Edessä vas. Pentti Puranen, Ulla-Maija Halonen, Sulo Kosunen, Onni Hynninen ja Hilikka Kekkonen (ent. Janhunen).
4. VARKAUDEN UIMARIEN VIESTIJOUKKUE VUONNA 1952 MIKKELISSÄ.
Kuvassa: Rauni Kekkonen, Kauko Rämö, Sulo Kosunen ja Pentti Puranen.
5. HILIKKA JANHUNEN (nykyisin Kekkonen), VUOSIEN 1940 - 1952 UIMARI.
Vuonna 1940 Kuopiossa nuorten SM-kilpailuissa 200 m:n rintauinnissa ajalla 3.23,6 saavutti neljännen sijan. 10.8.1944 voitti Kauppalan halkiuinnin 1800 metriä ajalla 30,40. Toi lukuisia voittoja eri puolella Suomea käydyistä kansallisista kilpailuista. Elokuussa 1944 voitti piirinmestaruuden ja teki samalla piirinennätyksen 100 m:n rintauinnissa ajalla 1.33,2, joka uupui silloisesta Suomen ennätyksestä ainoastaan 2 sekuntia. Ilmari Patriikka toi samoista kilpailuista miesten voiton 100 m:n selkäuinnissa Varkauteen.
6. VARKAUDEN UIMARIT LAHJOITTI UIMAHALLISÄÄTIÖLLE 1.000 MARKKAA.
Uimarien puolesta lahjoituksen jätti seuran puheenjohtaja mainoshoitaja Kauko Rämö ja säätiön puolesta sen vastaanotti säätiön puheenjohtaja Oiva Halmetoja. (Varkauden lehti 17.1.1968)
7. VARKAUDEN UIMARIT HERÄSI ELOON - HUIMA NOUSUKAUSI ALKOI.
Varkaus siirtyi uimahallikauteen vuonna 1975. Jo 1960-luvun alussa tehtiin ensimmäiset aloitteet uimahallin rakentamiseksi Varkauteen. Suunnitelma eteni kuitenkin nihkeästi, ja huomattava osa kaupunkilaisista alkoi käydä kärsimättömäksi. Syntyi eräänlainen kansanliike, ja niinpä 15.3.1967 perustettiin Seuratalossa pidetyssä kansalaiskokouksessa Varkauden Uimahallin Kannatusyhdistys, jonka toiminta-ajatus oli uimahallin aikaansaaminen. Myös kunnallispoliittinen ilmapiiri alkoi tulehtua. Uimahalli häytti jo muiden hankkeiden hallintokäsittelyä. Se piti saada pois päiväjärjestyksestä. Rakennustyöt alkoivat syksyllä 1973 ja halli valmistui maaliskuuhun vaiheessa 1975. Kaikki osapuolet olivat tyytyväisiä, kun uimahallin ovet avautuivat yleisölle 7.4.1975.

Kuvassa puheenjohtajat Kauko Huoponen (1975 -76) ja Arto Eskola (1977-80), joka toimi myös valmentajana sekä valmentajat Jouko Kiili ja Jyrki Laurikainen. Varkauden Uimarien toiminta suorastaan räjähti käyntiin. Ensimmäisissä harjoituksissa oli niin paljon innokkaita uinnin ystäviä, että 25 metrin uinnin jälkeen oli uimareiden noustava ylös altaasta ja käveltävä altaan lähtöpäätyn, koska allas oli niin täynnä väkeä.

Uinnin opetus ja valmennus pantiin heti käyntiin. Valmentajat osallistuivat aluksi C-valmentajakoulutukseen Savonlinnassa ja toimitsijat koulutettiin Vuokatin Urheiluopistolla. Kuopiosta Harri "Muru" Turunen kävi jakamassa valmennustietoa. Valmentajana toiminut Jouko Kiili sai sytytettyä paikkakuntamme nuorissa innostuksen kipinän, joka on jatkunut tähän päivään saakka. Myös kilpailutoiminta Varkaudessa käynnistettiin ja ensimmäiset kilpailut olivat paikallisten seurojen Varkauden Uimarien ja Norppien välillä tammikuussa 1976.

8. VUODEN 1976 MENESTYNEITÄ UIMAREITA.
Varkauden Uimarien pikkujoulussa v. 1976 palkittiin tunnollisesti harjoitelleita ja hyviin suorituksiin päässeitä uimareita. Edessä vasemmalta Anne Tourunen (Siniviitta-hopeaa 100 m:n rintauinnissa sekä Itä-Suomen aluemestaruudet 10-v. 50 m su ja 12-v. 100 m ru), Kirsi Ikonen (piirinmestaruus 10-vuotiaiden tyttöjen 100 m:n rintauinnissa), Jouni Paukkonen (voitti piirinmestaruuden 14-vuotiaiden poikien 100 m:n vapaauinnissa), Karri Laitinen (piirinmestaruus 50 m:n vapaauinnissa) ja Timo Riippa. Takarivissä vasemmalta: Heli Kauhanen, Merja Ruotsalainen, Eeva Kanerva, Seppo Lasaroff ja Jari Tourunen.

9. KIRSI PARTANEN JA JARKKO SAVOLAINEN.

Kirsi saavutti mm. Siniviitta-uintipronssia v. 1983. Hänet palkittiin samana vuonna VarU:n parhaana tyttöuimarina. Jarkko ui mm. kultaa KLL:n mestaruusuinneissa v. 1986, ja hänet palkittiin VarU:n parhaana poikauimarina v. 1987.

10. TÄSTÄ ALKOI MENESTYS KANSALLISISSA KILPAILUISSA

Varkauden nuoret uimarit karsimassa. Jännitys on lauennut. Varkauden Uimarien edustajat Karri Laitinen, Kirsi Ikonen, Jari ja Anne Tourunen altaan reunalla Kouvolan kaksipäiväisten Siniviittakarsintojen (vastaa alle 13-vuotiaiden SM-tason uinteja) jälkeen lokakuussa 1976. Siniviitta-uintien loppukilpailuissa marraskuussa Turussa Anne Tourunen yllätti iloisesti pinnistämällä itsensä hopealle 100 metrin rintauinnissa. Samana vuonna hän voitti myös Itä-Suomen aluemestaruuden 10-vuotiaiden tyttöjen 50 m:n selkäuinnissa ja 12-vuotiaiden tyttöjen rintauinnissa. Kirsi voitti kultaa 10-vuotiaiden tyttöjen 100 m:n vapaauintissa. Jari puolestaan voitti Saimaan Rengasuinneissa 12-vuotiaiden poikien 100 m:n rintauinnin.

11. JARI IKONEN ITÄ-SUOMEN MALJA KÄSISÄÄN.

Itä-Suomen malja annetaan vuosittain parhaalle alle 17-vuotiaalle tyttö- ja poikauimarille. Sen saamiseksi on saavutettava paras pistemäärä yhteenlaskettuna kolmesta eri uintilajista 50 m:n radalla. Vuoden 1981 parhaaksi poikauimariksi valittiin vuonna 1964 syntynyt VarU:n uimari Jari Ikonen, joka oli myös vuoden 1981 paras SVUL:n Suur-Savon piirin nuorisourheilija.

12. RISTO KEKKONEN.

Mm. kaksi hopeaa Masters-uinneista 100 m:n rintauinnissa 40-vuotiaiden sarjassa ja useita piirimestaruuksia.

13. NIINA VÄÄNÄNEN JA KIRSI IKONEN.

Varkauden Uimarien pitkäaikaisimmat ja menestyneimmät tyttö- ja naisuimarit alkaen vuodesta 1975 aina 1980-luvun lopulle saakka. Molemmilla on lukematon määrä mm. piirin- ja aluemestaruuksia ja useita ennätyksiä. Tytöt edustivat seuraa myös Siniviitta- ja nuorten SM-uinneissa useaan kertaan. Molemmat on myös valittu eri vuosina VarU:n parhaaksi tyttö- tai naisuimariksi.

14. MIESTEN JA POIKIEN VIESTIJOUKKUEET VUODELTA 1983.

Miesten joukkue: Takana vasemmalta Jouni Paukkonen, Harri Luukkonen, Pasi Paananen ja Jari Ikonen. Poikien joukkue: Edessä vasemmalta Petri Koikkalainen, Jani Markkanen, Veli-Matti Uimonen ja Jarkko Savolainen. Sama miesten viestijoukkue hätyytteli kahteen kertaan Suomen ennätystä vuonna 1984 miesten 4 x 50 m:n vapaauintiviestissä. Molemmilla kerroilla tulos jäi 0,4 sekunnin päähän. Sama joukkue jatkoi voitokkaasti koko 80-luvun ja vielä 90-luvullakin osallistuen mm. v. 1995 Masters SM-uinteihin voittaen kyseisellä matkalla hopeaa.

15. VARKAUDEN UIMAREIDEN 50- JA 60-VUOTISJUHLISSA PALKITTUJA

50-vuotisjuhla

Vasen kuva ylhäällä: Suomen Uimaliiton myöntämä hopeinen kunniaplaketti: Varkauden Uimareiden puheenjohtaja Jarmo Ikonen, joka on myös Suomen Uimaliiton Itä-Suomen toiminta-alueen aluetoimikunnan ja SVUL:n Suur-Savon piirin uimajaoston jäsen. SVUL:n Suur-Savon piirin pronssinen kunniaplaketti uintiurheilun kehittämiseksi tehdystä työstä Varkaudessa: Tuulikki Väänänen, Reijo Paananen, Pauli Karttunen, Seppo Nyyssönen, Olavi Väänänen, Orvokki Paananen, Leena Nyyssönen ja Kauko Huoponen.

Oikea kuva ylhäällä: Varkauden Uimarien standaarit seuratyössä ansioituneille: Vasem. Toivo Vilpponen, Tauno Janhunen, perustajajäsen 74-vuotias Aarne Vartiainen, joka kutsuttiin Uimareiden kunniajäseneksi, Kauko Rämö ja Hilikka Kekkonen (o.s. Janhunen).

Vasen kuva alhaalla: Huomionosoituksen saivat myös seuraavat seuratyössä ansioituneet: Vas. Harri Turunen, Helena Tourunen, Mirja Hynönen, Jorma Tourunen, Mervi Väänänen ja Arto Eskola

60-vuotisjuhla:

Oikea kuva alhaalla: Uimaliiton ansiomerkillä sekä kultaisella, hopeisella ja pronssisella kunniaplakaatilla palkitut: Ismo Johansson, Pentti Puranen, Juha Ruokolainen, Kauko Huoponen, Tuulikki Väänänen, Hannu Savolainen, Hilikka Kekkonen, Tauno Janhunen, Jarmo Ikonen ja Toini Ikonen, Kauko Rämö ja Iris Venäläinen (näkyvät osittain), Arto Eskola, Hugo Räisänen, Kauko Näsänen, Orvokki ja Reijo Paananen, Jari Ikonen, Lea Niemi (huomionosoitusten jakaja, rahastonhoitaja) ja Jouni Paukkonen.

16. AVANTOUINTIA SM- JA MM-KISOISSA.

Maailman mestarit Elisa Vilhunen ja Mauri Heikura alle 20-vuotiaiden sarjassa Kajaanin SM-kisoissa vuonna 2001. Sama pari ylsi omien sarjojensa voittoihin myös Helsingin avantouinnin MM-kisoissa vuonna 2000.

17. LISBET LAHTELA JA MARI HAHTALA.

1990-luvun alun kova kaksikko, mm. moninkertaisia piirinmestareita ja Siniviitta-uimareita.

18. NAIS- JA TYTTÖUIMAREITA 1980-LUVULLA.

Kuva Pieksämäen ”Pyttyuinneista”. Takana vas. Maarit Skrikberg, Leena Kovanen, Paula Hynönen, Niina Väänänen ja Kirsi Ikonen. Edessä vas. Satu Nykänen, Kirsi Partanen, Riikka Venäläinen, Anna-Mari Häkkinen ja Sanna Hämäläinen.

19. VARKAUDEN UIMAHALLISSA SIIRRYTTIIN SÄHKÖISEEN AJANOTTOON 1980-LUVUN LOPULLA.

20. VARKAUDEN UIMAREIDEN 50-VUOTISJUHLAUINTIEN ILOISTA JOUKKOA.

Heissä on Varkauden Uimarien tulevaisuus. Parhaimmillaan kuluneena syksynä on seuran harjoitusvuoroilla ollut toista sataa eri ikäluokkiin kuuluvaa uinnista innostunutta.

21. VARKAUDEN UIMARIT RY:N TÄMÄN HETKEN KÄRKIUIMARI ELISA VILHUNEN.

22. UIMAREIDEN VUODEN PARHAINA PALKITTUJA UIMAREITA YHTEISKUVASSA VUONNA 2001

23. VARKAUDEN UIMAREIDEN VUODEN 2002 KÄRKIUIMAREITA.

Vas. Hannu Kostilainen, Sini Hirvonen, Taija Partanen, Mira Korhonen, Johanna Teräväinen, Elisa Vilhunen ja Lauri Vilhunen.

Hiihtokuvat

1. Varkautelaisia hiihtäjiä, joista on tunnistettu mm: Viljo Suhonen, Veikko Turunen, ?, Hugo Ikäheimonen, ? ja Armas Rissanen. Vuosiluku ei ole tiedossa.
2. Suur-Savon viesti 1953.

3. Suur-Savon viesti, kolmas maakuntaviesti 1953.
4. Varkauden kauppalan hiihtojoukkueessa hiihtivät (vasemmalta oikealle) Eero Markkanen, Martti Taipalinen, Heikki Mustonen, Sirkka Multanen, Viljo Suhonen, Arvo Tiihonen, Veli Kemiläinen ja Veikko Turunen. Edessä olevat pojat ovat Kyösti Kinnunen ja Lauri Huovinen.
5. Suur-Savon viesti 1954, Varkauden kauppalan hiihtojoukkueessa: Lauri Huovinen, Kyösti Kinnunen, Sirkka Multanen, Eero Markkanen, Erkki Turunen, Matti Rahikainen, Veikko Suhonen, Heikki Mustonen, Veli kemiläinen ja Pertti Junttanen. Joukkueen johtaja oli Eero Paasi.
6. Kirsti Pennanen 1980-luvun lopulla.
7. Kirsti Pennanen 1980-luvun lopulla.
8. Vuoden 2002 Suomen ja Pohjoismaiden mestari Tomi Ruutiainen.
9. Maakuntaviesti Pieksämäki-Savonlinna.
Vas. Armas Rissanen, Viljo Suhonen, Veikko Turunen, Väinö Koponen, Lassi Miettinen, Heikki Mustonen, Hugo Ikäheimonen, Veikko Suhonen ja Eero Markkanen.

Jääpallo- ja jääkiekkokuvat

1. Konepajan puulaakijääpalloujoukkue.
2. WTP:n joukkue vuonna 1948.
3. Taistelu varkauden Lehden kultakiekosta 1974. Kuvassa Jorma Bruun ja L. Partanen.
4. Enson Pallon joukkue.

Varkauden Työväen naisvoimistelijat

1. Varkauden työväen naisvoimistelijat ryhmäkuvassa.

Yleisurheilukuvat

1. Jaakko Suikkari Brysselin EM-kisamatkalla edustusasussaan
2. Jaakko Suikkari vaimonsa kanssa Helsingin Stadionilla Olympialaisissa vuonna 1952.
3. Yhteiset muistot Helsingin olympiakisoista olivat keskustelun aiheena, kun Oiva Halmetoja tapasi tshekkoslovakialaiset olympiaedustajat Dana ja Emil Zatopekin pariskunnan vieraillessa Varkaudessa vuonna 1981. Eri lajit ja eri kieli, mutta huippu-urheilijoiden on helppo ymmärtää toisiaan.
4. Oiva Halmetoja moukaria heittämissä.
5. Varkauden Kenttä-Veikot oli vuosina 1960-61 maailman paras terässeipäillä hyppäävien seiväsmiesten seura. KeVe:n hyppääjien kymmenen keskiarvo oli v. 1960 387,6 cm ja v. 1961 390,3 cm. Viiden parhaan keskiarvo oli 411,2 cm v. 1960 ja 411,5 cm v. 1961. KeVe olisi vuonna 1961 sijoittunut seurajoukkueellaan maiden tilastossa sijalle 21. Kuvassa takavuosien seiväsmiehiä vuonna 1993 Varkauden keskus kentän tutulla seiväshyppypaikalla, joka on saanut kestopäällysteen. Vasemmalla seiväshypyn isähahmo Erkki Starck kädessään lasikuituseiväs, Pentti Lehtoranta, Teuvo Immonen, Pekka Pitkänen kädessään Apollo teräseiväs, Pentti Maljojoki ja Pekka Häyrinen. Keskiarvokymmeniköstä puuttuvat Juhani Holli, Juhani Laitinen-Kärjes, Teuvo Vihanto ja Matti Kaihaansyrjä.
6. Kaksi Suomen aikansa parasta pikajuoksijaa vuonna 1934 Joutenlahden kentällä pienen puukatsomon vieressä. Vasemmalla Ensio Nuppola, Imatran Voima ja 19-vuotias Aki Tammisto, Varkauden Tarmo. Tarmon kansallisissa kilpailuissa juostiin samana iltana kaksi 100 metrin kilpailua. Ensimmäinen kilpailu: 1) Ensio Nuppola 10,6 2) Aki Tammisto 10,7. Toinen kilpailu: 1) Nuppola 10,7 2) Tammisto 10,8.

Pesäpallokuvat

1. Tarmon pesäpallojoukkue Joutenlahden kentällä joko 1935 tai 1936. Ylärivin joukkueen nimistä ei ole tietoa. Tarmon pelaajia alarivissä, tunnistettu Veikko Sutinen, Reino Koponen, Sulo Ruuskanen ja Alvar Heiskanen.
2. Puurtilan Kisa-Pojat, hopeajoukkue vuonna 1965.
3. Puurtilan Kisa-Poikien naisjoukkue vuonna 1962.

Ratsastuskuvat

- 1.-2. Jenna-Jasmin Pehkonen ratsunsa Roquefortin selässä.

Moottoriurheilukuvat

1. Veikko Tourunen BMW:nsä ratissa Huruslahdella 1950-luvulla.
- 2.-3. Hannu Pohjola lähtöviivalla

4.-7. Speedway-ajoa Kämärillä

8.-9. Speedwayajajien huippuja Varkaudesta.

10. Vuoden 1994 kultajoukkue.

Joukkueessa ajoivat: Juha Moksonen, K. Hynninen, Olli Tyrväinen (nro 1), Janne Moksonen (nro 3), Einari Gyllingstadt, ulkolaisvahvistus Norjasta (nro 2). Raitapaitainen mies on Kari Sohlström, VMPU:n puheenjohtaja Reijo Johnsson ja joukkueenjohtaja Ossi Henriksson (keskellä).